

Naročnina mesečna
12 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnice:
Novo mesto.

Izkušnja pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
12 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. a Ljubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto

Un brillante successo dei mezzi aerei e navali

Affondati: 7 piroscafi, un cacciatorpediniere, una vedetta
Danneggiati: 8 piroscafi, 5 incrociatori e 2 cacciatorpediniere

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Un brillante successo è stato conseguito dai mezzi aerei e navali dell'Asso intervenuti, in armonica efficace collaborazione, dalle varie base Mediterraneo. Il grosso convegno nemico, articolato in più gruppi e potentemente scortato, sorpreso dalla nostra ricognizione nel tentativo di raggiungere Malta da Alessandria, è stato ancora ripetutamente attaccato ed in parte distrutto, in parte costretto ad invertire la rotta.

Le azioni dei giorni 13, 14 e 15 risultano complessivamente affondati sette piroscafi, un cacciatorpediniere, una vedetta; danneggiati otto piroscafi, cinque incrociatori, due cacciatorpediniere; distrutti due aeroplani. Anche in Cirenaica l'Aviazione Italiana e Germanica ha svolto particolare attività mitragliando da bassa quota con impetuosa audacia mezzi meccanizzati, postazioni di artiglieria, concentramenti di truppe, infliggendo all'avversario perdite ingenti.

Squadriglie di nostri cacciatori impegnavano combattimento con gran numero di Curtiss abbattendone quattro e colpendone molti altri.

Un nostro apparecchio non è rientrato.

Formazioni italiane e tedesche hanno in più riprese bombardate gli obiettivi di Malta con visibili effetti; vasti incendi sono stati osservati dagli aviatori, ancora a grande distanza dall'isola durante il volo di ritorno. Un nostro sommergibile non si è rientrato alla base.

Il nemico ha compiuto incursioni, senza conseguenze su Trapani e Bengasi.

Numerose bombe sganciate nelle prime ore di ieri su Augusta, Siracusa e Floridia, hanno gravemente danneggiato alcuni edifici; tra la popolazione civile si contano alcuni morti e feriti.

Sijajni uspehi Osnih letalskih in pomorskih sil na Sredozemlju

Potopljenih: sedem parnikov, ena torpedovka in ena stražna ladja
Poškodovanih: osem parnikov, pet križark in dve torpedovki

Vojno poročilo št. 625

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Sijajne uspehe so dosegla letalska in pomorska sredstva Osi, ki so v skladnem in učinkovitem sodelovanju nastopila z različnimi oporišči v Sredozemlju. Velik sovražni ladijski sprevod, sestavljen iz več skupin ter obdan z močnim spremstvom, ki so ga presenetile naše izvidnice med poskusi, da bi iz Aleksandrije dosegel Malto, je bil ponovno napaden, deloma uničen, deloma pa prisiljen spremeniti smer.

Med akcijami, 13., 14. in 15. t. m. je bilo skupno potopljenih sedem parnikov, ena torpedovka in ena stražna ladja. Poškodovanih je bilo osem parnikov, pet križark in dve torpedovki. Uničeni sta dve letali.

Tudi v Cirenajki je bilo posebno močno delovanje italijanskega in nemškega letalstva, ki je v nizkih poletih z drznim napadom obstreljevalo s strojnimi mehaniziranimi sredstvi ter s topniškim ognjem zbirališča čet in prizadevalo sovražniku ogromne izgube. Eskadrile naših lovskih letal so zapletle v boje združeno veliko število letal tipa »Curtiss«, sestrelila štiri, mnoge druge pa zadela. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Italijanske in nemške letalske skupine so večkrat z vidnim učinkom bombardirale cilje na Malti. Ko so se letalci vračali, so lahko še v veliki razdalji od otoka opazovali obsežne požare. Ena naša podmornica se ni vrnila na oporišče. Sovražnik je včeraj brez posledice napadel Tripoli in Bengazi. Številne bombe, ki jih je sovražnik včeraj v zgodnjih jutranjih urah vrzel na Avgusto pri Sirakuzi in na Florido, so težko poškodovale nekaj zgradb. Med civilnim prebivalstvom je nekaj mrtvih in ranjenih.

Anglija je zgubila Singapur

Singapurska posadka je imela 60.000 mož - Kako je bila podpisana listina o predaji - Prodiranje na Sumatro

Tokio, 16. febr. AS: Agencija Domei sporoča iz Singapureja:

Ob 14.30 krajevnega časa je vodstvo britanskih čet v Singaporeju sporočilo japonskemu glavnemu stanu, da je pripravljeno na vdajo.

Tokio, 16. febr. AS. Danes zjutraj ob osmi uri po azijskem času je stopila v mesto Singapur oklepna divizija »Kitayama« in je obesila japonsko zastavo na poslopje vladne palače.

Singapur, 16. febr. AS. Angleška armada, ki je branila trdnjavo, je imela v trenutku predaje 60 tisoč vojakov, od katerih je bilo 15.000 Angležev, 13.000 Avstralcev, ostali pa so bili Indijci.

Tokio, 16. febr. AS. Glavni stan japonske vojske sporoča, da so se britanske čete v Singaporeju brezpogojno vdale. Tako je padlo zadnje izmed treh velikih zavezniških oporišč v vzhodni Aziji. General Jamašita, poveljnik japonskih čet v Malaji, in general Percival, poveljnik britanskih sil, sta podpisala dokument, ki zaključuje vojskovanje na Malajskem

polotoku. Sovražnosti so se tako nehale ob 22. uri krajevnega časa. Vdaja britanskih sil je bila podpisana pred napol razrušeno avtomobile tovarno, ležečo pod vznožjem hriba Bukit Timah, ki je bil prizorišče bojev zadnjih dni. Britansko poveljstvo je ustavilo ogenj ob 14.30 krajevnega časa, ker se je prepiralo, da nobena sila sveta ne bo mogla rešiti pred uničenjem britanskih sil, ki so bile obkoljene v singaporskem mestu. Zadnji japonski napadi so se osredotočili na trdnjavo, na katero so padali tisoči japonskih izstrelkov in so one-magali branilcem sleherno obrambo. Odposlanstvo, ki se je prišlo pogajati za vdajo, so tvorili štirje britanski častniki. Približno se je japonskemu glavnemu stanu z belo zastavo. Takoj nato sta oba poveljnika nasprotujočih si sil podpisala pogoje, ki so jih podpisali Japonci. Britansko odposlanstvo je zapustilo japonski glavni etan ob 16.15, ko je bil določen čas sestanka med poveljnikom obeh vojsk za formalno izvedbo izvedbo udaje.

Tokio, 16. februarja. AS. Zvedele so se še nadaljnje podrobnosti o vdaji Singapureja. Sestanek med generalom Jamašito in angleškimi častniki je bil zelo kratek. Japonski general je dal roko angleškim častnikom, ki so imeli zaradi poraza vsi bolestin izraz na obrazih, zlasti general Percival, ki je bil rdeč in prepadel. General Jamašita jim je predložil listino o predaji in je izjavil, da Angleži morajo odgovoriti z ne ali z da na stavljene pogoje. Glavne točke za vdajo so bile:

Ob 22. uri se mora angleški vrhovni poveljnik v spremstvu sira Thomasa, malajskega guvernerja, predati v nekem kraju, ki so ga Japonci že zasedli, kot jamstvo za predajo; ob 22. uri morajo biti vsi angleški vojaški razoroženi, tisoč japonskih vojakov pa bo ponoči vkorakalo v središče mesta Singapurja, da bodo razorožili Angleže. Angleško poveljstvo je pogoje sprejelo in listina je bila podpisana v času, ko so še gneli topovi okoli utrd. Anglija je izgubila Singapur.

Bangkok, 16. febr. AS. Enajst km od Singapureja so japonski bombniki potopili neko 20.000 tonsko angleško prevozno ladjo. Neka avstralska ladja je rešila 1534 vojakov s te ladje.

Rim, 16. febr. AS. Uradno poročilo, objavljeno v Bataviji, poroča, da so Japonci zasedli otoke Anambas, vzhodno od Malaje.

Singapur, 16. febr. AS. Iz Avstralije potrjujejo, da je bil izdan odlok za izselitev civilnih oseb iz Queenslanda.

Tokio, 16. febr. AS. General Doihara, inspektor japonskega letalstva, je o zasedbi Palembanga po japonskih padalcih izjavil, da so se ti oddelki urili že več let. Ko so se spustili pri Palembangu, niso mogli računati na nikakršno drugo pomoč in so bili navezani le sami nase.

Tokio, 16. februarja. AS. Singapur je moral pasti, ker se angleške čete niso mogle več dalje upirati. Mesto je bilo popolnoma obkoljeno in izpostavljeno ognju sovražnih topov. Poleg tega so imeli Japonci zasedena tudi tri letališča na otoku in važne utrdbe.

Brezuspešni sovjetski napadi

Živahno delovanje nemškega letalstva — 39 sovjetskih letal uničenih

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 16. februarja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja vojno poročilo z dne 15. februarja:

V različnih odsekih vzhodne fronte je nadaljeval sovražnik svoje brezuspešne napade. Ti napadi so se zrušili s posebno hudimi izgubami zanj. Samo v odseku enega armadnega zbora je izgubil nasprotnik okrog 2000 padlih. V mnogih lastnih napadalnih podjetjih so bile sovražne sile vržene nazaj, več obkoljenih skupin sovražnika stisnjenih skupaj in od svojih zvez odrezani deli nasprotnika uničeni ali pa ujeti.

Močne sile letalstva so razpršile sovražnikovo zbirališča in oskrbovalne kolone ter so z dobrim učinkom napadale sovjetske poljske postojanke, kakor tudi železniške cilje. Na marmarški fronti so uničili lovski oddelki sovražna taborišča. Izgube sovjetskih letalskih sil so znašale včeraj 39 letal.

V teku bitke ob vzhodnem izhodu iz Rokavskega preliva dne 12. februarja so napadli nemški rušilci in brzi čolni angleške brze čolne, izmed katerih so dva potopili. Neki minonosci je rešil 35 mož posadke potopljenega stražnega čolna, ki predstavljajo edino nemško ladijsko izgubo v teh bojih. Podmornice so potopile pri napadu na konvoje na Atlantiku eno korveto in tri sovražne trgovske ladje s skupno 26.500 br. reg. tonami, med njimi veliko motorno petrolejsko ladjo. Štiri ladje so bile s torpedi močno poškodovane.

Na morju severno od Tobruka so nemška bojna letala zadela dve vojni in dve trgovski ladji v močno zavarovanem konvoju. Računa se s potopitvijo enega rušilca in transportne ladje z 10.000 tonami. Razen tega je bil v tobruškem pristanišču močno poškodovan manjši tovorni parnik. V zapadni Marmariki so uničila nemška bojna letala več angleških oklepov in tovornih vozil. Spremljajoči lovci so sestrelili pet sovražnih lovskih letal.

Na otoku Malti so zažgala bojna in strmo-glavna letala skladišča vojnih potrebščin in pogonskega goriva v pristanišču La Vallette.

Angleški bombniki so napadli v pretekli noči nekatere kraje v zapadni Nemčiji, pri čemer so zadeli z bombami med drugim neko otroško bolnišnico v Essenu. Civilno prebivalstvo je imelo izgube, mrtve in ranjene. Pri teh napadih sta bila sestreljena dva sovražna bombnika, tri nadaljnja sovražna letala pa je uničila lovška in protiletalska obramba na obali zasedenega zapadnega ozemlja.

Berlin, 16. febr. AS. Kakor poroča nemška uradna poročevalska agencija, je neka nemška armada izdatno odbila med 1. in 12. februarjem 76 sovjetskih napadov, ki so bili popolnoma

brez prida. Sovjeti so pustili na bojišču 3116 mrtvih. Mnogo pa je bilo tudi ujetih.

Najnovejši uspehi nemške mornarice in nemškega letalstva

Berlin, 16. febr. AS. Nemška uradna agencija podaja pregled uspehov, ki jih je v zadnjem tednu imela nemška mornarica in nemško letalstvo. V preteklem tednu so nemške podmornice v celoti potopile 11 nasprotnikovih trgovskih ladij za 77 tisoč ton in dve korvete, medtem ko so bile štiri tovorne ladje s torpedi poškodovane. Štiri ladje s 34.500 tonami so bile potopljene pred severno-ameriško obalo. Na ta način je celotna številka potopljenih ladij ob vzhodni ameriški obali narasla na 421.500 ton. V borbi proti Veliki Britaniji je nemško letalstvo ponovno vsak dan in vsako noč napadalo letališča, pristaniške naprave, skladišča goriva, industrijske naprave na britanskem otočju in povzročilo težko škodo britanski preskrbovalni in oboroževalni industriji. Nemška bojna letala so močno napadala tudi britanske vojne ladje na Sredozemskem morju ter poškodovale 3 križarke, 2 rušilca, verjetno pa so potopila 1 rušilec in 1 prevozno ladjo. V letalskih epopdih so izgubili Britanci več kot 43 letal nad Severnim morjem, 23 letal pa v epopdih nad Afriko, dočim so bile nemške letalske izgube mnogo manjše.

Admiral Thomas Hart ubit?

Tokio, 16. febr. AS. Agencija Domei poroča iz Sanghaja, da je bil po še nepotrjenih poročilih admiral Thomas Hart, glavni poveljnik angleško-ameriškega brodograjskega podjetja v južnem Tihem morju ubit na krovu vojne ladje »Hudson« med pomorsko bitko dne 4. februarja ob obali otoka Jave.

Po Antonescovem obisku pri Hitlerju: Nemško-romusko sodelovanje je že rodilo sadove

Berlin, 16. febr. AS: »Diplomatsko politična korespondenca piše o nedavnem obisku maršala Antonescu v Hitlerjevem glavnem stanu in pravi med drugim, da v orožju potrjeno bratstvo med Nemčijo in Romunijo ne potrebuje nikake druge okrepitve spričo dejstva, da ves mladi romunski narod pod vodstvom maršala Antonescu hrepeni po novi veliki bodočnosti v Novi Evropi, kakor jo hoče Os. Nemško-romunsko sodelovanje v tej vojni je rodilo že ugodne sadove. Med drugim je romunski narod dobil nazaj svoje pokrajine, ki mu jih je oropal boljševizem; nemški in romunski vo-jaki so se borili z ramo ob rami za osvoboditev krajev, ki upravičeno spadajo k Romuniji. Maršal Antonescu je pri razgovorih s Hitlerjem in z voditelji nove Nemčije lahko temeljito preučil življenjska vprašanja za bodočnost svojega naroda.

Antonescu se je vrnil v Bukarešto

Bukarešta, 16. febr. AS. Maršal Antonescu se je po odhodu iz Nemčije vrnil v Bukarešto.

Japonski vojaški cilji po zavzetju Singapurja

Tokio, 16. febr. AS. Pristojni krogi nava-jajo naslednje vojaške japonske cilje v vzhodni Aziji po zasedbi Singapurja:

V Birmi bodo Japonci prerezali pot, po kateri dobiva Čungking okrepitve in živež ter vrnilo Birmanijo Birmancem. V Nizozemski vzhodni Indiji je japonski cilj popolnoma uničiti nizozemsko armado. Kar se tiče

Japonski padalci zavzeli Palembang na Sumatri

Singapur, 16. febr. AS. Iz Batavije poročajo, da so v soboto japonski padalci pristali v bližini Palembanga, prestolnice otoka Sumatre. Pri izkrc-evanju padalcev je sodelovalo nad sto japonskih letal ob močni zaščiti lovskih oddelkov.

Tokio, 16. febr. AS: Japonski padalci so vzeli Palembang, važno petrolejsko središče na otoku Sumatri. Iz tega kraja so Holandi dobivali letno nad 2 milijona ton petroleja. Obenem je Palembang važno oporišče za obrambo otoka samega, ker leži ob ožini Banka, koder plovejo ladje med Batavijo in Singaporem.

Zasedba tega kraja pomeni novo ogražanje središča holandske Indije in ogražanje Batavije. Batavija je od Palembanga po železni oddaljena le 450 km.

Tokio, 16. februarja. AS: Palembang, ki so ga smelo zasedli japonski padalci, je najvažnejše petrolejsko središče na otoku Sumatri, ki proizvaja

več kakor tretjino od 6 milijonov in 200.000 ton petroleja, kolikor znaša celotna proizvodnja petroleja v Nizozemski Indiji. Poleg tega je bil Palembang tudi važen kot prvenstvena obrambna točka za obrambo otoka Sumatre.

Merlika Kruja v Rimu

Rim, 16. febr. AS: Senator Merlika Kruja, ministrski predsednik kraljevine Albanije, je prišel danes zjutraj v Rim, kjer ga je na postaji pozdravil podtajnik v ministrskem predsedstvu Ruso in šef kabineta zunanjega ministrstva. Kruja se bo poklonil Kralju in Cesarju, nato pa bo imel razgovore s številnimi italijanskimi osebnostmi.

Churchill je moral priznati svoj poraz

Berlin, 16. febr. AS: Tukajšnji listi pišejo o predaji Singapurja in pravijo, da je Anglija popolnoma izgubila nadzorstvo nad morji. »Zwölf Uhr Blatt« se sprašuje, če je Anglija sploh še svetovna pomorska sila, ker sedaj nima več številčne nadmoči v ladjstvu. »Morgen Post« komentira sinočnji Churchillov govor in pravi, da tudi Churchill sam ne more več pogodniti krute resničnosti dogodkov. List dodaja, da je moral glavni krivec za sedanjno vojno priznati tudi svoj poseben poraz. Ta ni prvi in tudi ne bo zadnji. Res je pa, da je izguba Singapurja najkatastrofalnejša od vseh izgub, ki so odločilnega pomena za vojno, ki so jo hoteli in začeli anglosaksonski narodi.

Angleški rušilec poškodovan

Tanger, 16. febr. AS: V Gibraltar je prišel neki angleški rušilec, ki so ga zelo poškodovale bombe z letal. Izrekli so tudi več mrtvih in 15 ranjencev.

Slovesen zaključek razstave italijanske knjige v Berlinu

Berlin, 16. februarja. AS. Včeraj so v Berlinu slovesno zaključili razstavo italijanske knjige. V »Mussolinijevi dvorani« so se zbrali ministri za narodno vzgojo Giuseppe Bottai, poslanik Dino Alfieri, nemški minister za narodno vzgojo Rust in številni odličniki iz znanstvenih in kulturnih berlinskih krogov. Poslanik Alfieri je oba vzgojna ministra vodil po zgodovinski palači pruske akademije. Po obisku so nemške radijske postaje prenašale tudi govor nemškega vzgojnega ministra. Nato je spregovoril minister Bottai, ki je poudaril svoje iskreno veselje, da je mogel priti v Berlin k zaključku razstave. Dejal je, da se tu med knjigami najlepše uresničuje Mussolinijeva zamisel glede šolstva Osi. Razstava je bila dokaz trdnih vezi, ki spajajo Italijo in Nemčijo v skupni borbi za evropsko omiko. Razstava ni bila bahava propaganda, marveč lepo izpričanje pravega dela v knjigah samih najdemo popisane razloge sedanje veljanske borbe. Kakor se nemški narod bori za Hitlerjev »Mein Kampf«, tako se tudi italijanski

narod bori za fašistični nauk Mussolinijev, ki je označil kot pravo orožje lopato, knjigo in puško. Zato se govornik obrača na vse delavce, pisce in učenjake ter vojske, naj prispevajo poslednje odločilno žrtev za skupno omiko novega reda.

Potem je govoril poslanik Alfieri. Zahvaljeval se je obema vzgojnima ministroma in predstavnikom propagande obeh dežel za koristno skupno delo, ki je zbudilo toliko živahnega zanimanja in iskrenega občudovanja. Odličniki iz znanstvenega, kulturnega in umetnostnega sveta ter tisoči in tisoči skromnih študentov so si ogledali silno pričo italijanskega duha in misli. Ob zaključku razstave so bili ministru Bottaiju predstavljeni tudi člani nemškega odbora, ki v sodelovanju s podobnim italijanskim odborom zbira gradivo za veliko izdajo Goethejevega dela »Italienische Reisen«.

Po slovesnosti je poslanik Alfieri povabil vse odličnejše osebe iz političnih in kulturnih berlinskih krogov v italijansko poslaništvo.

Z vsega sveta

Japonska

Japonska vlada je imenovala poseben odbor, ki bo vodil dela za obnovo Vzhodne Azije. Odbor bo izdeloval načrte in predloge in bo odvisen le od vlade. Predsednik odbora bo predsednik vlade, 36 članov odbora pa bodo izbrali iz krogov civilnih strokovnjakov, višjega uradništva, trgovcev in bančnikov.

Madžarska

Vlada je odredila, da naj se uvedejo krušne karte. Vsakdo prejme 200 gr kruha na dan, za delavce pri težkih delih in obratih so določeni višji obroki kruha.

Letošnji mednarodni velesejem bo v Budimpešti v dneh od 1. do 11. maja.

Brazilijska

Predsednik republike je podpisal ukaz, ki ureja način civilne obrambe. Ta ukaz velja za vse brazilske državljane, ki so presegli starost 16 let.

Romunija

V predsedstvu vlade je bilo te dni več posvetov med člani vlade, generaliteto, državnimi podtajniki in podpredsednikom vlade. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno po seji, pravi, da je seja veljala izmenjavljati misli med člani vlade in voditelji vojske. Sejo je vodil podpredsednik vlade prof. Mihael Antonescu.

Turčija

Javna dela v Turčiji dobro napredujejo. Vlada je objavila uradno poročilo, ki pravi, da je bila dograjena cesta iz Smirne v Bornovo. V okrožju Smirne bodo tudi začeli graditi cesto v Bugije v Esrefpasu, ki bo imela zvezo s cesto v Efez. Vlada tudi pospešuje izsuševalna dela in od oktobra 1941 naprej so v teku dela v 4500 vaseh in malaričnih pokrajin. V teh krajih je bilo zgrajenih 108 kilometrov novih kanalov in izsušenega 1041 kv. km ozemlja. Proizvodnja bombaža v Turčiji narasla.

Zaloge papirja je dala turška vlada zapleniti pri nekaterih carigradskih listih. Ker je pomanjkanje papirja veliko, bo vlada delila papir podjetjem v enakem obsegu.

Avstralija

Avstralski parlament se bo sešel na tajno sejo dne 20. februarja. Na tej seji bodo obravnavali vojni položaj na Tihem morju.

Švedska

Najdaljšo žično železnico na svetu bodo zgradili na Švedskem. Po tej železnici bodo prevažali železno rudo iz Kristineberga v Boliden. Proga bo dolga nad 100 km in železnica bo veljala 12 milijonov švedskih kron.

Anglija

Anglijski Stockholma poročajo, da so dopisniki švedskih listov v Londonu sporočili, da je v neki tovarni orožja na južnem Škotskem nastala velika eksplozija. Pet delavcev je bilo ubitih.

Španija

General Franco je obiskal Algericas in Tarifo, kjer je pregledal naprave vojaškega značaja. Nato je odpotoval v San Fernando in Cadiz, kjer je nadaljeval s pregledi.

Finska

Finska vlada je omejila prodajo rib. Odslej bodo prebivalci dobivali ribe na karte.

V spomin na pobožnost deveterih prvih petkov so izšle prelepe slike presv. Srca Jezusovega. Dobite jih po vseh župnih uradih.

Iz Hrvaške

Maršal Kvaternik na obisku pri nemških letalcih. Poročali smo že, da je na povabilo maršala Kvaternika prišlo v Stubice toplice na oddih nekaj nemških letalcev in padalcev. Mednje je prejšnji teden prišel njihov gostitelj v spremstvu večjega števila hrvaških oficirjev in zagrebskega župana ter je med nemškimi letalci in padalci prebil več ur. Ob tej priliki se je spominjal skupne borbe za vezniški orožja proti skupnemu sovražniku in je poveljeval zvezo Hrvatske s silami Osi.

Normalni brzojavni promet med Hrvatsko in Italijo. Hrvatska poštna uprava sporoča, da je med Hrvatsko in Italijo vpstavljen tudi reden brzojavni promet.

Zboljšanje telefonske službe na Hrvatskem. Poročali smo že, da so v Zagrebu v zadnjem času razširili telefonsko centralo. Po izjavi pristojnega ministrstva bosta prihodnje mesece dobila avtomatična telefonska centrali tudi Banja Luka in Brod, že obstoječi avtomatski telefonski centrali v Osijeku in Karlovcu bodo pa razširili.

Protiboljševska razstava v Sarajevu. Protiboljševska razstava, ki je bila dalje časa odprta v Zagrebu, bodo sedaj prenesli v Sarajevo.

Iz Srbije

Nova omejitev uporabe električnega toka v Beogradu. Radi hude zime in mraza ter pomanjkanja drv se je uporaba električnega toka v zadnjem času zelo povečala. Da bi mesto še nadalje bilo preskrbljeno z elektriko, je bila oblast prisiljena zopet omejiti uporabo električnega toka ter

Obvezen pouk italijanščine na hrvaških srednjih šolah

Zagreb, 16. febr. AS. Znano je, da je bil uveden obvezen pouk italijanščine na samo po hrvaških poklicnih, trgovskih, mornariških in poljedelskih šolah, pač pa tudi v realnih gimnazijah, klasičnih gimnazijah, na učiteljskih in meštanskih šolah. V zvezi s tem je treba omeniti, da od začetka l. 1940 ta pouk ni bil obvezen v nobeni srednji šoli bivše Jugoslavije. Italijanščina je bila uvedena proti koncu leta 1940 kot neobvezen predmet in da ei vsak lahko italijanščino izbere med tujimi jeziki. Z ministrskim odlokom od 6. oktobra 1941 je bilo določeno, da se uvede neobvezen pouk italijanškega jezika in po izbiri. Z večeršnjim odlokom pa je pouk italijanščine postal obvezen v vseh srednjih šolah, po klasičnih in realnih gimnazijah, učiteljskih in meštanskih šolah. Odlok je bil uveljavljen z večeršnjim dnem. Pouk italijanščine bo prav tako kot pouk nemščine obvezen od druge do osme šole, na učiteljskih pa že v prvem razredu. Z letošnjim šolskim letom je bila na zagrebski univerzi ustanovljena stolica za fašistično omiko. Nameravajo pa ustanoviti še drugi dve stolici, eno za politične, socialne in korporacijske vede, drugo pa za proučevanje Danteja.

Anglija varčuje z bencinom

Rim, 16. febr. AS. Angleška vlada je izdala odlok, da se mora uporaba bencina zmanjšati za 50%. »Daily Mail« piše, da bo s prihodnjim aprilom v Angliji sploh prepovedana zasebna uporaba avtomobilov.

Nemiri v Kanadi

Rim, 16. febr. AS. »Times« poroča iz Kanade, da so po političnem zborovanju v Montrealu, kjer so poslanci kritizirali vladno namero uvesti splošno vojaško dolžnost, nastale velike demonstracije po mestnih ulicah. Promet je bil ustavljen in prišlo je do spopadov s policijo, ki je morala več ur razganjati demonstrante. Kakih 12 policijskih agentov je bilo ranjenih.

Poldrug meter snega v Sarajevu

Sarajevo, 16. febr. AS. Ze dolgo časa vihrajo nad Sarajevom neprestane snežne nevihte. V mestu je že nad poldrug meter snega. Promet z vozili popolnoma počiva, prav tako ne vozijo vlaki proti Dubrovniku.

Poljedelskim delavcem lepšo bodočnost!

Pokrajinska delavska zveza objavlja:

Pravim ljudskim delavcem s Slomskom, Krekom, Jegličem na čelu, ki so ljubili žuljave roke, so naši slovenski delovni sloji dolžni zahvala za svoj gospodarski in kulturni dvig.

Toda to delo še davn ni dokončano. Pri industrijskem delavstvu smo prišli komaj na pol poti. Pri delu za obrtniške delavce, zlasti za vajence, smo bili komaj na početku organiziranja dela. Poljedelski delavci pa so doslej živeli svoje bomo življenje kar pozabljeno. Ni hče se ni brigal zanje, niti delavci iz drugih strok ne. Vse je bilo napram tem ljudem odklonilno, sovražno ali vsaj brezbržno.

Pač je bilo par organizacijskih poskusov, ki pa niso imeli globljih korenin. Organizatorji niso v resnici iskali poljedelskega delavstva, ampak le svoj ali svoje grupe organizacijski prestiž. Zato so ti poskusi kmalu propadli. Le vinarji na Stajerskem so imeli že 20 let svojo žilavo organizacijo, ki je morala prebroditi neverjetno velike težave. Pa je le žela postopoma vedno nove uspehe. Poleg te se je zadnja leta skušala uveljaviti še organizacija sezonskih poljedelskih delavcev v Prekmurju. Kazalo je, da bo v teku let postala resen, upoštevan de-

Resnica o dogodkih pri Marshalskih otokih Japonski diplomat v Rimu ostro zavrača lažljivo propagando o »veliki zmagi«

Rim, 16. febr. AS. Poveljnik Tojo Mitunobu, mornariški ataše pri japonskem veleposlaništvu v Rimu, je dal dopisniku agencije Stefani izjavo, v kateri je zavrnil lažnive vesti angleško-ameriške propagande glede velikega ameriškega napada na otočje Marshall ter glede letalskega ameriškega in holandskega napada na japonski konvoj v ožini Makassar. Dejal je med drugim:

Angleško-ameriška propaganda trdi, da so bila ob priliki angleško-ameriškega pomorskega napada pred približno štirinajstimi dnevi uničena štiri vodna letala in šestnajst ladij s skupno 100.000 tonami, med katerimi je bila tudi ena 17.000 tonska, ena križarka, dve podmornici, mnogo pomožnih ladij, stara križarka, štiri druge pomožne ladje in tri podmornice. Če bi bil to res velikopotezen pomorski letalski napad z navedenimi uspehi, bi se pač lahko vsakdo spomnil, kdaj in kje se je tak napad odigral. Nasprotno pa angleško-ameriška propaganda to sporoča, kakor da se je zgodilo pred štirinajstimi dnevi pri Marshalskih otokih, tako kot stori tisti, ki ni pozabil dneva in kraja tega dogodka. Ta majhna jasnost je sama po sebi pomenljiva in sumljiva. Jaz mislim, da je ta vojaški nastop treba istovetiti z napadom, ki je bil uprizorjen v zori 1. februarja proti otokoma Vojtje in Maleolov, ki spadata k Marshalskemu otočju. Če se je ta napad 1. februarja končal s tolikšnimi uspehi, je pač čudno, da

so Amerikanci potrebovali štirinajst dni časa, da so javnosti ta svoj uspeh sporočili. Kar pa se tiče njihovih lastnih izgub — pravijo, da so izgubili 11 letal, eno križarko pa da je poškodovana bomba — so precej blizu trditvam vrhovnega japonskega poveljstva. Ta enakost se lahko razlaga s tem, da so Amerikanci zato navedli takšne podatke, da bi se njihov uspeh zdel verjetnejši.

So pa druge stvari, ki se zaradi njih ameriško-angelske novice ne zdi resnične. Če bi bil takšen nastop res izveden in če bi se res končal z uničenjem štirih letalskih oporišč, številnih bombnikov, štirih vodnih letal, ter s potopitvijo 16 ladij s skupno tonažo 100.000 ton, s poškodovanjem še drugih ladij s skupno 60 tisoč tonami, bi bil ta nastop gotovo usoden za omejene otoke. In zakaj potem ameriško brodogradništvo ni izkoristilo tega smrtnega udarca ter nadaljevalo z napadi na druge otoke, da zasede vse otočje? Nasprotno pa so Amerikanci izvedli en sam napad na omejene otoke in so se morali brez umakniti, ko se je pojavilo japonsko brodogradništvo in jih začelo zasledovati. Za Amerikance, ki razpolagajo s tako močnim letalstvom in brodogradništvom, pač ne bi bilo prav nič težko, zlomiti vojaški odpor vseh teh malih otokov. Če bi bil tisti napad v resnici izveden s tolikšnim uspehom, bi imeli Amerikanci pač vzrok, obtoževati svoje brodogradništvo, zakaj ni izkoristilo prvih uspehov.

Lepa in uspela prireditve Dopolavora

V nedeljo popoldne je priredil pokrajinski Dopolavoro na Taboru brezplačno varietejsko prireditev, na kateri so nastopili Beli fakir ter njegova umetniška skupina: pritlikavca Arturo in Pepino, prikupni pevki Nina Bella in Ines Ramelli. Sodeloval je tudi orkester te skupine. Predstava je bila ob 15 popoldne na sedežu Dopolavora na Taboru. K tej prireditvi je prispele veliko število ljubljanskega občinstva, ki je imelo seveda brezplačen vstop.

Nedeljska prireditve je bila v okviru množičnih Dopolavorovih prireditev za ljubljansko občinstvo, katere ima ta organizacija v programu. Poleg nedeljske prireditve so se vršile dosedaj že tri kinematografske predstave, katere so bile prav tako v veliki dvorani pokrajinskega Dopolavora na Taboru. Po popoldanski predstavi za dopolavoriste in ostalo občinstvo so ob 5 ponovili Beli fakir in njegovi sodelavci isti nastop za vojaštvo. Na to predstavo je prihitelo nad 1200 častnikov in moštva, kateri so bili zelo veseli tega programa.

Pokrajinski Dopolavoro bo priredil še nekaj takih predstav te skupine za vojaštvo. Prihodnjo nedeljo bo pa zopet nova brezplačna kinematografska predstava za ljubljance, o kateri bomo še poročali.

Spet redni promet na cestni železnici

se prične današnji turek zjutraj. Ob 5.48 peljejo vozovi iz remize in ob 6.30 se začne redni promet na vse strani. Ob 19.15 peljejo zadnji redni vozovi z Ajdovščine na vse strani, ob 19.30 pa zadnji vozovi s končnih postaj vozijo v remizo. Ob 20.15 odpeljejo službeni vozovi z Ajdovščine na Vič, Rakovnik, v Moste in v Šiško, a ob 20.45 se službeni vozovi z Ajdovščine spet vsi vrnejo v remizo.

lavski pokret. Obe ti dve organizaciji sta bili v sklopu Zveze združenih delavcev.

Ogromna večina poljedelskih delavcev pa je stala ob strani. V samem delavskem stanu je igrala nekakega izobčena. V javnem življenju ljudstva ni ničesar pomenila. Velike sile, ki so bile v teh ljudeh nagromadene, so ostale mrtve, zakopane.

Zato je duhovščina ljubljanske škofije pod predstvom svojega škofa na znanem zborovanju dne 6. III. 1940 odločno poudarila, da je tu treba drugače začeti. Skrajni čas je, da se tudi za to delavstvo stori, kar je potrebno in pravično. Zlasti naj bodo ti delavci deležni istih socialnih zavarovanj kakor ostali delavci.

Vsa poštna javnost je ta odločen poziv pozdravila. Zlasti pa so bili veseli že organizirani vinarji in poljedelski delavci v sklopu Zveze združenih delavcev. Sedanji čas prinaša sicer obilico drugih skrbi in težav, toda kljub vsemu ne dopuščajo nobenega odloga, da bi smeli pozabiti na goreni jasni poziv slovenske duhovščine. Treba je kljub vsemu na delo za poljedelskega delavca. Bil bi velik greh to vprašanje še naprej zanemarjati.

V našem delavskem stanu je stroka poljedelskega delavstva najmočnejša. Sem spadajo hlapi, dekle, dinarji, gozdni delavci, oglarji itd. Vseh skupaj je preko 70.000. K temu moramo prišteti še njihove družinske člane.

Ti delavci so med vsemi najslabše plačani. Niti niso zavarovani za bolezen, za starost in onemoglost. Nezdgodno zavarovanje je izvedeno samo za nezdgo, ki se zgode pri poljedelskih strojih. Ti delavci so zato v večnem strahu pred ubožnicami in pred beraško palico. Beg z dežele, od kmetijske grude, je tu le prerazumljiv in — opravičljiv. Samo zboljšanje socialnega položaja more tu postaviti varen jež.

Sedemdeset tisoč slovenskih ljudi kliče tako danes po socialni pravičnosti. Danes bolj kakor kdaj koli prej.

To nalogo naj bi izpolnil Oddelek poljedelskih delavcev pri Pokrajinski delavski zvezi. Vodstvo oddelka je točasno v rokah organizatorjev Zveze združenih delavcev. Ti sedaj to delavstvo zbira, ga poučujejo in zanj pripravljajo zakone o socialnem zavarovanju. Osnutek za nezdgodno zavarovanje bo v kratkem predložen oblasti v potrditev. Drugi osnutki: za bolezen, za starost in onemoglost so v delu in bodo uveljavljeni pozneje.

Poljedelski delavec postaja tako enakopraven s tovariši iz industrijske in obrtne stroke. Vstopa v članstvo vseh delavskih socialnih zavodov in v članstvo Pokrajinske delavske zveze. V delavskih ustanovah bo poslednji tudi on sodeloval. 70.000 »najnižjih« ljudi iz ljudstva se vključuje tako v sistem našega javnega življenja.

Kdor ljudstvo zares ljubi, bo tega vesel in bo pri delu pomagal. V resničnem našem narodnem interesu je, da ustvarimo poljedelskim delavcem socialno-zavarovalno zaščito in lešo bodočnost.

Gospodarsvo

Javna dela v Italiji. V finančnem letu 1936 do 1937 je bilo izdanih za javna dela v Italiji 2.146 milij. lir, v naslednjem letu 2.098, nato 2.284, za 1939—1940 so znašali izdatki 2.431, za 1940—1941 pa 2.793 milij. lir. Ti izdatki so bili največ izdani za dela iz področja ministrstva za javna dela, nato v področju podtajništva popolne bonifikacije in pri samostojnem državnem podjetju za ceste.

Vprasanja pristanišča v Triestu. Pristojna oblastva so enakega mnenja, da bi bilo potrebno v čim krajšem času z največjo možno točnostjo določiti pasove območja posameznih pristanišč in sicer predvsem Trsta in Reke in to na osnovi železniških razdalj posameznih postaj od pristanišča in od posameznih središč v teh pasovih. Sedanji tarifni položaj bi bil moral biti revidiran podrobno in sicer na osnovi kriterija, da mora biti cena prevoza na železnici vedno v pravilnem razmerju z razdaljami, ki so prekoračene na najkrajši poti. Podoben način naj bi se uporabljal tudi za ugotovitev pomorskih prevoznih stroškov za subvencionirane linije. Če ne bi sledili tem kriterijem, ne bi nobena razdelitev con dala onih rezultatov, katere bi bilo treba pričakovati. Na osnovi teh dveh kriterijev bi bilo mogoče omogočiti tema dvema pristaniščema konkurenco z drugimi, inozemskimi pristanišči, tudi če bi ta konkurenca v nadaljnjem času postala vedno bolj ostra.

Omejitve potrošnje papirja. V zvezi z zadnjimi odloki o omejitvi potrošnje papirja je treba dodati, da nobena revija ne sme zaradi skrajnega obsega povečati svoj dosedanjí format. Nadalje je poleg zmanjšanja števila strani dovoljeno revijam zmanjšati tudi število zvezkov.

Prepoved izdelovanja kovčgov in listnic iz usnja. Ministrstvo za korporacije je izdalo dekret, po katerem je zaradi potrebe rezervirati vse usnje za izdelovanje obutve, prepovedano izdelovanje kakršne koli vrste predmetov kot n. pr. kovčgov, denarnic, tapet, oprave itd. razen predmetov za sedlarje in za tehnične, vojaške znanstvene in zdravstvene namene. V 10 dneh po publikaciji dekreta se morajo prijaviti vsi predmeti, katerih izdelava je prepovedana, pa so na zaloga trgovin, tvornic itd. pri pristojnem Pokrajinskem korporacijskem svetu.

Podržavljenje gozdov v Macedoniji. Bolgarska vlada je sklenila poddržaviti vse gozdove v Traciji in Macedoniji, brez ozira na to, ali se nahajajo v državnih ali zasebnih rokah. Da bi občinam, katerih dohodki so prihajali v veliki meri od gozdov, pomagali zaradi izpada dohodkov, je bolgarska vlada sklenila dati odstotek dobička iz gozdov. Podržavljenje je utemeljeno s tem, da so potrebne za pogodovanje omejenih pokrajin velike vsote, katere da lahko samo država.

Dve novi železniški liniji v Srbiji. Srbski ministrski svet je sklenil zgradbo dveh novih železniških zvez in sicer nameravajo predvsem zgraditi normalnoizotno železniško linijo med borskim rudnikom bakra in timoško železnico, ki vodi do Donave. Nadalje gre za zgraditev nove železniške linije Beograd—Kladovo, ker gre za izkoriščanje rudnih zakladov Majdanpeka.

Fuzija v srbski industriji. Tvornica vreč in tkanin v Mladenovcu se je fuzionirala s Tekstilno družbo za predelavo rastlinskih vlaken in trgovino v Mladenovcu. Nova tvrdka se glasi: Delniška družba za predelavo rastlinskih vlaken in za razvoj tekstilne trgovine in izdelavo vreč v Mladenovcu. Glavnica znaša 18 milijonov dinarjev.

Tvornica dušika na Danskem. Predelava za gradbo tvornice dušika na Danskem se bližajo koncu. Nova tvornica bo veljala okoli 200 milijonov danskih kron od česar odpade na samo tvornico 45 milijonov kron, na kokarno 70 milijonov, ostala vsota pa na elektrarno.

Člani Sveta za Veliko Azijo

Tokio, 16. febr. AS. Tokijski tisk povhalno piše o ustanovitvi sveta za Veliko Azijo, v katerem bodo zastopane najodličnejše osebnosti. Predsedoval mu bo ministrski predsednik Tojo, njegovi sodelavci pa bodo najvišji predstavniki narodnih, političnih, vojaških, socialnih in gospodarskih organizacij. V svetu bodo tudi mnogi bivši ministri, bivši generalni guvernerji, generali, admirali, bivši načelniki političnih strank, bivši poslanci, gospodarstveniki, industrijci, voditelji finančnih podjetij ter guverner japonske banke.

Težave v turškem prometu

Ankara, 16. febr. AS. Turški prometni minister je dal zastopnikom tiska nekaj izjav o težavnem položaju, v katerem se nahaja železniški promet. Rekel je tudi, da je obnova mostov na rekah Marica in Arda, ki vežeta Turčijo z Bolgarijo in Evropo, nekaj časa morala biti prekinjena zaradi silnega mraza. Voda je nanela okrog naprav za popravo mostov velike sklade ledu in vse je zamrznilo. Pričakuje se, da bo obnovljen promet s Turčijo šele po dvomesečni zamudi.

Metlika kakor odmaknjena stoji ob strani

Pogled na Metliko

Novo mesto, februarja.

Če iz Črnomlja, tega prvega belokrajškega središča, kjer se ti zdi, da vse dela in živi, stopiš na skrajni vzhodni konec naše zemlje ob Kolpi, v staro in romantično Metliko, boš prvi trenutek ugotovil veliko razliko med tema dvema starima tekmovalkama: Črnomelj je sodobno mesto, ki se je z vso silo oklenilo sodobnega gospodarskega življenja, Metlika pa se je, kakor da bi bila užaljena zaradi zmage, ki ji jo je otel Črnomelj, zaprla vsemu temu novotarskemu življenju in ostala stara, romantična, kakor je bila še za Valvazorjevih časov in se ne da, tako se zdi, motiti niti od železnice, ki je to del stekla l. 1914, tik pred izbruhom svetovne vojne. Zato pa še danes za marsikaterega, ki mu je vse novodobno počenjanje odveč, Metlika velja za mesto, kjer je življenje mirno in prijetno, kakor je bilo nekdaj v dobrih starih časih, ko si moral po cele ure prečepeti na okornem kmečkem vozu ali pa le nekoliko prijetnejši kočiji, če si se hotel potegniti do dolenske metropole.

Metlika pred stoletji

Starejša in nekdaj imenitnejša kakor Črnomelj je Metlika, ki so jo predvsem vojaške potrebe zapadne meje Bele krajine poklicale k življenju. Na sedanjem mestu, v oklihu med Obrhom in presihajočim Suhorjem, je današnja Metlika zrasla v srednjem veku. Njena prednica v predzgodovinskih in rimskih časih pa je bila nekoliko stran v ravnini ob Metličici, v bližini današnjih Rosalnic in tudi na oni strani Kolpe in med unijati znane romarske cerkve »Pri treh farah«.

V listinah se Metlika prvič imenuje mesto l. 1365. Pomen Metlike je rasel zaradi grozeče turške nevarnosti, zaradi katere je pozneje postala znana po vsem krščanskem svetu. Turki so nanjo mnogokrat navalili in ji prizadejali premnogo gorja. Prvič so nanjo navalili in jo oropali l. 1408, pozneje pa so Metličani doživeli še 16 turških napadov. V tej dobi jo je tudi dvakrat obiskala kuga, dvakrat pa ji je požar prizadejal tako hude udarce, da si mesto zlepa ni moglo opomoči.

Med lastniki Metlike in njenega gradu se imenujejo ogrski kralji, višnjegorski gospodje, Spanheimi, Goriški grofje, avstrijski nadvojvode in Frankopani. Ta imena lastnikov sama pričajo, kaj je morala Metlika nekoč pomeniti, da se je tem mogotcem zelo vredno potegovati se za gospostvo nad tem mestom.

Do l. 1365 je bila Metlika kot sedež slovenske marke središče Bele krajine. Vse do tega leta je v njej stoloval deželni glavar, ki je bil od ljubljanskega neodvisen in neposredno podrejen le deželnemu knezu. L. 1365 je Metlika deželnega glavarja izgubila in oblast nad njo in vso Belo krajino je prevzel ljubljanski deželni glavar. Ta sprememba v upravno-političnem življenju je za Metliko pomenila konec elave. Metlika je začela nazadovati, dvigati pa se je začel Črnomelj, ki mu Metlika ni bila kos. Zadnjič se je Metlika skušala dvigniti do pomembnejšega življenja in zaigrati Črnomlju enakovredno vlogo pred leti, ko je bil pod bivšo Jugoslavijo ustvarjen poseben metliški okraj z Metliko kot sedežem glavarstva. Tudi to upa-

nje na imenitnejše življenje je kmalu prenehalo. Metliški okraj je bil zopet ukinjen in Metlika se je zopet morala podrediti Črnomlju, ki si je s tem dokončno priporil prvenstvo in Metliko prisilil, da je zopet začela živeti od evojih epominov, svoje romantike, zase in za tiste, ki jih leto za letom privablja z lepoto in zanimivostmi, s katerimi je njo in njeno okolico narava bogato obdarovala.

Metlika dandanes

Danes je Metlika po svojem obsegu in številu prebivalstva majhno mesto. Še 1500 ljudi ne živi za stenami njenih hiš, pa še toliko jih ne bi bilo, da niso mestu pridružili bližnje vas

Komenda v Metliki

Letos smo imeli kratek predpust

Vsako leto je predpust čas, v katerem ljudje mislijo, da morajo malo ponoreti in pokazati, da znajo biti veseli. Ta stara navada se je ohranila iz davnih časov, ko so se vsi pripravljali na resni postni čas, ki je zahteval od vseh precejšnjih omejitev. Strogi post je mnogim preprečil, da bi mogli uživati to, kar jim je najbolj dišalo, poleg tega pa v postnem času miza še zdaleka ni bila tako obložena, kakor sicer.

Tako je nastala navada, da so se povsod ob koncu predpusta s posebno poslovitno gostijo ločili od dobro založenih miz in mesa. Vsak narod je po svoje oblikoval svoje pustne navade, moderni čas pa je mnogo teh res svojih in zanimivih običajev potisnil v pozabo. Tudi pri nas hitro izginjajo zadnji ostanki nekdaj tako pestrih pustnih šeg. Dežela je ohranila še nekaj ostankov. Ponekod za slovo od predpustnega časa sežigajo pusta. Največ sodeluje pri tem seveda vaška mladina, ki na pepelnico sredo navadno v obhodu prenaša po vasi iz slame napravljenega pusta — šemo, katero končno seže v znamenje, da je »čas presneti« minil in da se je pustov režim nehal. Ponekod tudi še »babo žagajo« in dekletom »plohe vlečejo«. Ze od naših pradedov smo podedovali navado, da je za ženitev najbolj primeren predpustni čas. In res, v predpustu je še sedaj največ porok. Marsikatero dekle upa, da bo v predpustnem času srečno pripradala v zakonski pristan. Po

in nekaj kmečkih zaselkov, ki se danes ponosno prštevajo med mestne okraje, ki jih ima Metlika kar lepo število z zanimivimi imeni kakor Šranga, Draga, Strnišče in Borštek. Starejši del mesta leži stisnjen v dokaj strmih okljuku in sega notri do podnožja vinorodne Veselice, ki daje znano rdeče metliško vino, največji del mesta, ki hoče zaživeti nekoliko sodobnejše življenje pa stoji ob cesti tja proti železnici, od katere so obeta nekoliko več življenja in več stika z ostalim belokrajškim svetom, ki se pa razen skrajnega vzhodnega dela rajši nagiba k Črnomlju, ki mu več daje in od njega tudi več jemlje.

Nekaj gospodarskega življenja pa prinašata Metliki obrt in trgovina, ki pa tudi ne segata s svojo dejavnostjo daleč preko mestnih meja, z izjemo vinske trgovine, ki se ji je pač po zaslugi vinarske zadruge posrečilo dvigniti sloves metliških vin, zlasti črnine, v toliki meri, da gre do kaj rada tudi na ljubljanski trg, pa tudi v marsikatero dolensko krčmo, kjer vinskih gorje ni v bližini.

Cepprav Metlika nima večjih trgovskih obratov, pa ni rečeno, da med svojimi meštani ne bi imela spretnih trgovcev, ki sicer svojih sposobnosti ne kažejo z lepimi izložbami in velikimi skladišči, pa vendar na veliko trgujejo. To so naši Zumberčani, ki so resnični vladarji v metliškem gospodarskem življenju in ki imajo ali so imeli svoje trgovske mreže razporedene daleč naokoli. V Metliki sami boš sicer redko našel obrat, čigar lastnik bi bil Zumberčan, ki pa vendar vedno kupčuje. Če se boš namreč z njim spustil v zapupen pogovor, ti bo kaj kmalu začel pripovedovati o svoji »radnji« v Karlovcu, pa o »kučici« v Zagrebu in o manufakturnem blagu, ki so ga nekdaj njegovi krošnjari prinašali po Sloveniji in tudi Hrvaški ter verjetno še dalje doli po jugu.

Težko bi bilo Metličanom in še težje bi jim postalo v bodočnosti, če bi povsem bili odvisni od trgovine in obrti, ker si od nje pač ne morejo obetati toliko, da bi od nje lahko živeli in da bi z njo nase obrnili pozornost in se tako tudi z dotokom tujeve prislužili za boljši grizljaj. K sreči ima Metlika in njena okolica drugih dobrin, ki sicer niso tako otipljivo donosne, pačjo vendarle nekaj zaslužka, če jih le človek zna prav obrniti in izrabiti. Take dobrine skriva v sebi mestna preteklost, romantika, v katero je mesto še danes zavito in pa privlačna okolica, polna naravnih lepote, ki izletnika kličejo in vabijo. Danes ni moderna in sodobna le industrija, marveč je moderne tudi tujski promet. In če si Metlika prve sodobnosti ne more privoščiti, ima zato vse pogoje, da si privoščijo drugo. Če ne more privabiti delavcev, trgovskih zastopnikov in bogatih kupcev, pa bi si zato prav lahko mogla privabiti turiste.

Metlika je resnično letovišarsko mesto, ki more živahnega življenja in vsaj nekolikošnega razvoja pričakovati le od dotoka tujeve, ki bi ob boljši organizaciji, ki jo zahteva sodoben tujski promet, in s potrebnimi investicijami, kar vse bi morali Metličani sami in čimprej izvršiti, mogel občutno povečati in za katerega so z metliškim zgodovinskimi znamenitostmi, mestno romantiko, krasnimi izletniškimi točkami v bližini in zlasti za kopanje silno prijetna Kolpa, dani vsi predpogoji. Kadar bodo Metličani sami izvršili vse potrebno, da njih mesto zaslovi kot letovišarsko, takrat bodo tudi mogli še z večjo upravičenostjo pričakovati, da bodo vendar enkrat letoviščarji in izletniki spoznali tudi kraje ob Kolpi.

vaseh se take nade seveda ne dajo prikriti. Če se potem poroka podre ali kakor koli zavleče, je dekle v tem predpustu »vlekla ploha«. Nagajivci navadno na domačijo takega dekleta, in sicer kar na streho, ponoči postavijo slamnatega moža, ker pravega ni dobila.

Naš kmet je že od nekdaj živel skromno. Ni še dolgo tega, ko je bilo na kmetovi mizi meso le ob praznikih. Ob nedeljah je prišla na vrsto kvečjemu tako imenovana »suha juha«, prekajena svinjina, o praznikih pa govedina, le zelo redko tudi kaka kura, raca ali gos. Izjemo je napravil kmet le na pustno nedeljo in na pestni torek. Tedaj si je družina privoščila obilje suhega svinjskega in drugega mesa in se ga najedla do siteda. Saj se je bilo treba najesti tako rekoč do velike noči. Kasneje so prišli na kmečko mizo še »slancati«, krofi in bobi.

V mestih so predpustne navade še hitreje padle v pozabo. Ostala je v glavnem le skrb za dobro obloženo mizo in pustno zabavo. Pustne šeme so postale prav redke, razen pri veselicah in pri mladini. Pač pa so ljubljanski meštani v stari Ljubljani svoj čas z veliko vnemo prirejali »pustne korze«, ki so bili zlasti v navadi v južnih mestih. Bili so to obhodi masek skozi mesto, pri čemer so posamezne skupine udeležencev sestavljale cele prizore. Mnogo skupin se je vozilo tudi na okrašenih vozovih. V skupinah so sodelovali razni

Ljubezen pa je močna kakor smrt

Vprav zato, ker je ljubezen močna kakor smrt, jo je naš Gospod postavil na prvo mesto: ljubezen do Boga, ljubezen do samega sebe in ljubezen do bližnjega.

Zapoved o ljubezni do bližnjega nam je Bog pokazal s svojim lastnim zgledom. Sin božji ni prišel, da bi mu služili, ampak je on sam drugim služil. Pokleknil je pred svoje učence in jim je umival noge; služil jim je kakor hlapec gospodu, še boljše kakor mati otroku. Potem nam je dal nauk: »Pravite mi gospod in učenik, in prav pravite. Če sem vam jaz, vaš gospod in učenik, umil noge, tedaj morate tudi vi drug drugemu noge umivati; zakaj jaz sem vam dal zgled, da tudi vi storite, kakor sem storil jaz« (Jan 13, 15). Kristus nam je dal ganljiv zgled. Tudi mi moramo drug drugemu ljubeče služiti in v tej službi drug drugega ljubiti.

Gospodov zgled nam je za nauk. Kristus je dal svoje življenje kot odkupnino za nas. »Po tem smo spoznali ljubezen božjo, da je dal svoje življenje za nas, in tako moramo tudi mi dati življenje za brate« (1 Jan 3, 16). Tako moramo tudi mi ljubiti svoje brate, svoje bližnje, in če bi bilo potrebno, dati tudi življenje zanje. Slabi kristjani bi bili, če bi nam Kristusova ljubezen ne napolnila duše, če bi nas pripravila le do mehkih čustev in lepih besed, namesto, da bi nas priganjala k požrtvovalnim dejanjem.

Kako bi mogli biti brez ljubezni! Vsi jo potrebujemo. Tako mož, da mu njegovo trdo duševno ali telesno delo ni samo gola potreba, ki ga navdaja z jezo in kletvijo, ampak mu je delo v ljubeznivo službovanje njegovi družini in s tem tudi vsemu narodu. Že na je potrebna ljubezni, da se v njej izživlja materinstvo, da postane junaška mati, ki se použiva v žrtvah za moža, za otroke in bolnike. O trok je potreben ljubezni, da se razvija v njem vse, kar je dobro in plemenito in da postane močna, značajna osebnost. Na rod potrebuje ljubezni, da se v njem razvije skrb za obči blagor, za blagor vseh narodovih udov, vseh stanov in stopenj. Človeštvo je potrebno ljubezni, močne požrtvovalne ljubezni, da ostane sovraštvo pri tleh, sovraštvo, ki nikdar ne zida, ampak zmeraj podira. Zatorej moramo ljubezen gojiti in jo netiti, ker vemo, da najbolje služimo z njo sebi, družini, svojemu narodu in vsemu človeštvu.

Kršćanska ljubezen pa ne prihrči k človeku tebi nič meni nič, ampak je sad najvišjih bojevitih dejstev, uspeh zagrizenih in dolgotrajnih bitk, ki i ne prinesejo nobene zunanje slave, ker se bijejo na bojišjih srca. Krščćanska ljubezen se razvija v tako moč, da je človek pripravljen žrtvovati tudi samega sebe za blagor drugih.

stanovi in tekmovali med seboj, kdo izmed njih bo zmogel najlepšo skupino.

Kljub lepim poskusom pa se ta navada v stari Ljubljani ni udomačila. Pred nekaj leti smo v Ljubljani doživeli poskus takega pustnega korza. Javno mnenje se tudi zani, čeprav je ob njem pasla avo »firbec« vsa Ljubljana, ni moglo ogreti in tako je ostalo le pri enkratnem poskusu.

Letošnji predpust je bil zelo kratek. Bil je seveda v znamenju resnih časov, ko ne gre, da bi se veselili, medtem ko tisoči in tisoči žrtvujejo svoja mlada življenja za lepšo bodočnost Evrope. Pač pa se je poznal predpust v Ljubljani in tudi po deželi pri porokah. Mladi pari so pridno stopali pred oltar.

Prvo nalivno pero

Splošno mislijo ljudje, da je prvi iznašel nalivno pero Anglež Servus Waterman, ki je dal svoj izum patentirati leta 1883. Toda nalivno pero so poznali že 290 let prej na švedskem. Sicer ni bilo tako popolno kakor Watermanovo, toda v uporabi je le že bilo in je predhodnik nalivnega peresa, ki je danes tako močno razširjeno.

Najrazveseljiveši obisk v Vaši družini

vsak mesec bo gotovo »OBISK«, naš prelepi bogato ilustrirani mesečnik. Izhaja 15. v mesecu. Naročnina letno le 40 lir. Naroča se pri upravi, Ljubljana, Kopitarjeva 6

KULTURNI OBZORNIK

Razno iz Opere

Da ne postane vse delo za izvajalca in poslušalca enolično, skuša uprava izostanek gostovanj nadomestiti tako, da domače moči zaposli v različnih vlogah, da jim da priliko, da svoje zmožnosti v raznih smereh razvijejo. Kolikor pa teh sprememb ni imela v načrtu že operna uprava sama, so jo pa v to prisilile razne prilike in neprilike, ki letos pevskim glom niso nič kaj naklonjene. Tudi za občinstvo, ki je včasih sicer neprijetno prizadeto, so te spremembe dobrodošle, kar kaže pogled na operno dvorano, ki je skoraj vedno polno zasedena. Saj dobi delo v novi zasedbi, pa četudi je ta omejena na eno samo vidnejšo vlogo, povsem drugačno lice. Če te spremembe zaradi njih oblike niso bile sproti omenjene in zabeležene, naj jih zaradi preglednosti zdaj, ko je nastopil v opernem delu trenutni zastoj, vsaj na kratko povzamem.

Ivanka Ribičeva, katere nastop kot glavne osebe v Rigolettu je bil že pohvalno omenjen, je v zadnjem času kreirala še dve glavni vlogi, in sicer Mimi v »La Boheme« in Butterfly v istoimenski operi. Tudi ta njena nastopa sta znova potrdila mnenje, da ima Opera v Ribičevi izvrstno moč, na katero se brez skrbi zanese in ji zaupa najzahtevnejše vloge. Pevsko razpolaga Ribičeva s svežim, prožnim in obsežnim glasom, s katerim popolnoma obvlada dvorano; lahko bi tudi pripomnil, da ima odporen organ, ki se mu komaj kaj poznajo neprilike, ki druge zrušijo. Tako je nekdajkrat z najboljšim uspehom reševala predstave, ki so se zdele že izgubljene. Tudi igralsko je zadostila vsem zahtevam, čeprav je morala svojo vlogo včasih očitno v vsej naglici naštudirati.

V »Seviljskem brivcu« je vlogo Rozine pela

Kušejeva namesto Ivančičeve. Ima poln, kultiviran glas, ki ga zna zlasti v koloraturnih sprevih lepo razviti in uveljaviti. Dobro je rešila tudi igralsko stran svoje vloge; vdani ljubezni do svojega pravega izvoljenca je znala pridati tudi lahno primes kokinosti, zahrbtnosti in intrigantstva.

Vidalijeva je nekdajkrat zamenjala Heybalovo v vlogi Marinke v »Prodani nevesti«. Ta vloga dopušča razne interpretacije. Marinka je lahko tip zdravega, življenja prekipelajočega kmečketa dekleta, ki ne ostane nikomur odgovora dolžno in ki se mu čudno zdi, da se mu morejo včasih izmakniti iz rok vajeti, s katerimi vlada nad starimi in mladimi. Lahko si jo pa predstavljamo kot vdano ljubeče dekle, ki mu ni niti treba biti sentimentalnemu, pač pa ima toliko vero v svojo ljubezen, da jo tudi vsak videz nezvestobe zaboli v dno srca. Skoraj bi sodili, da nagiba Vidalijeva v ta drugi načrt in interpretacijo.

V isti operi so bile tudi druge vloge večkrat zasedene z drugimi močmi kot pri premieri. Tako je igral kecal Lupša. Čeprav je ustvaril Betetto v tej vlogi tako izrazit in močan lik, da ne hote zavede v posnemanje (kateri veliki umetnik je to ali one stroke kar nimajo posnemovalcev?), je vendar Lupša pokazal toliko izvirnosti in samostojnega razumevanja svoje vloge, da je ustvaril primerno razdaljo med svojim vzornikom in med lastno interpretacijo. Sploh je Lupša pevec, ki ima pred seboj še lepo razvojno pot; njegovi dosedanj nastopi te nade opravičujejo. (Omenim naj, da je poleg svojih rednih vlog pel v tej sezoni tudi egiptovskega kralja v Aidi namesto Popova.)

V »Prodani nevesti« je pel Janka Manojevski namesto Francela. Kar velja o interpretaciji Marinke, bi veljalo, s potrebnimi spremembami seveda, tudi v vlogi Janka. Manojevski nam ga je predstavil v petju in igri ne toliko kot prejšnjega in navitega fanta, ki objestno pokaže na zunaj, kaj vre v njegovi notranjosti, ampak bolj kot mir-

nega, vdanega ljubimca, ki mu bolj godi naraven izraz njegove ljubezni kot pa dvolična igra, v katero ga drugi potisnejo.

»La Boheme« je tudi v moških vlogah doživela razne spremembe. Tako je pel Marcela Primožič, ki je dosegel v tej vlogi lep umetniški uspeh. Poleg obsežnega in polnega glasu, s katerim razpolaga, moram posebej omeniti njegovo naravno igro. Vlogo Chauvarda je pa prevzel Janko; spoštovanje vzbuja njegova vsestranska zaposlenost in porabnost kakor tudi solidna izdelanost njegovih vlog, ki je lastna samo resnim in zrelim umetnikom.

V »Madame Butterfly« je igral poročnika Pinkertona Banovec. Ta vloga zahteva zunanje reprezentančnega igralca, pevsko pa tudi skoraj največjo zmogljivost, ki jo moremo od pevca pričakovati. Hvaležni smo Banovecu, da je s svojim nastopom rešil uprizoritev te opere. Glasovno dobro obvlada predvsem srednje in srednje visoke lege, dočim mu najvišje lege, v katere Puccini brezobzirno vodi pevca, utonejo v orkestru. Suzuki nam je v vsakem oziru lepo predstavila Spanova, ki je pri premieri igrala Kate Pinkerton. To vlogo je pri zadnjih predstavah dostojno predstavila Poličeva.

Kulturni drobci

Stoletnica Matice Hrvatske. Ta mesec so Hrvati praznovali 100 letnico ustanovitve Matice Hrvatske, ki jo je ustanovil grof Drasković 10. febr. 1842. leta na obnem zboru tedanjega hrvatskega bralnega društva. Založba se je najprej imenovala Matice Ilirska in je imela nalogo izdajati ilirske klasike in koristne knjige tedanjim svojim članom. Leta 1874 pa je družba spremenila svoje ime v Matice Hrvatske, ki je torej najstarejše in največje hrvatsko književno podjetje, ki je že v tisočih in

milijonih izvodih poslalo svoje knjige v svet ter ima tako veliko zaslugu za izobraževanje hrvatskega naroda. V zadnjih dvajsetih letih si je Matica pod vodstvom prof. Lukasa silno prizadevala, da je krepila hrvatsko zavest ter bila v službi sedanjih oblastnikov. Zaradi česar je bil malo pred polomom postavljen komisar. Po ustanovitvi nove državnosti pa je stopila spet na čelo vseh književnih prizadevanj ter predstavlja v resnici centralno hrvatsko književno podjetje, ki sedaj slavi svojo 100 letnico.

Gotova opera Ero z onega sveta je doživela v Zagrebu že petdeset predstav. S to opero si je Gotovac pridobil ime največjega sodobnega hrvatskega komponista, ki je dobil priznanje zanj tudi v inozemstvu, kjer se veliko igra. Vsak čas bo stopila tudi na deske dunajske opere, kar bo nov uspeh. Pri slavnostni petdeseti predstavi v Narodnem gledališču v Zagrebu je pel glavno vlogo naš Josip Gostič, ki se je vrnil po velikih uspehih z Dunaja, ter je delo režiral in dirigiral sam komponist Jakov Gotovac. Opera je doživela tudi pri nas velik uspeh.

Novo znanstveno delo Vojteha Tuhe. Slovaški predsednik vlade in rektor slovaškega vseučilišča dr. V. Tuka je izdal v Berlinu v založbi Limbach novo svoje znanstveno delo v nemščini z naslovom: »Die Rechtssysteme«, Grundriss einer Rechtssysteme. V prvem delu podaja pojem pravnega napredka reda, ki nastaja na psihološki način, in sicer tako, da nastane najprej pravilo, potem pa socialna disciplina. Potem opisuje postanek države, ki nastane potom treh stopenj: mehanične, biološke in psihološke. V drugem delu piše o pravnih sistemih. V tretjem pa opisuje pravno življenje, kako se varuje, razlira in brani pravni red in kako se dopolnjuje z novimi normami. V zadnjem — četrtim — delu pa govori o mednarodnem pravu, pri čemer stoji na stališču prioritosti notranjega prava, ki mu daje prednost pred mednarodnim, katerega pobija. Končno pa se dotakne problema vojnega prava in pravice za oboroženi nastop.

Drobne novice

Koledar

Torek, 17. februarja: Pust; Franc Kle, mučenec; Silvin, škof; Romul, mučenec; Polihronij, škof in mučenec; Fintan, spoznavalec.

Sreda, 18. februarja: Pepelnica; Simeon, šk. in mučenec; Flavijan, škof; Prepedigna, muč.; Heladij, škof.

Novi grobovi

† Dvorni svetnik v pokoju Franc Dukič je odšel v večnost v Ljubljani ter je bil pokopan v nedeljo 15. t. m. pri Sv. Križu. Naj uživa nebeški pokoj. Žaljujoči družini izrekamo svoje sožalje.

† Marija Weithauser, vdova po nadgozdarju grofa Lanthierija, je v visoki starosti 87 let zatisnila svoje oči v soboto 14. t. m. zvečer na svojem stanovanju na Galjevičev po daljši bolezni. Pogreb je bil v ponedeljek ob 3 popoldne iz kapelice sv. Jakoba na Zalah. Naj počiva v miru! Njenim ostalim, ki za njo žalujejo, zlasti pa sinu g. Matiju Weithauserju, posestniku in upokojenemu železničarju v Zeleni jami, izrekamo svoje sožalje!

† Vilma Seemann pl. Sannahorst, vdova po polkovniku, je umrla na Golniku. Naj počiva v miru!

DO ZADNJEGA

tega meseca bodo še v prodaji naše izredno znižane

Knjižne kolekcije

Za nekaj Lir si med temi 100 kolekcijami vsak nabere knjig po svojem okusu.

1. skupina: Otroške in mladinske knjige. 2. skupina: Lepostvorje, domače in prevodno. 3. skupina: Jezikoslovje. 4. skupina: Praktične in poučno znanstvene knjige. 5. skupina: Asketična in vzgojna dela. Pridite in si ogledajte ali pa zahtevajte seznam. Za sedanje dolge večere si kupite najlepše razvedrilo. Naše cenene knjige.

Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred škofijo 3

Koliko jih je lani bilo preklicanih

Na ljubljanskem okrajnem sodišču je poseben oddelek, ki vodi zadeve o onih osebah, za katere so predlagali sodniki ali občeine, da se proti njim uvede preklicno postopanje. Zaradi duševnih bolezni je bilo lani 5 oseb popolnoma preklicanih, predlamskim pa 39. Delno sta bili preklicani 2 osebi, predlamskim 6. Zaradi zlorabe alkohola iz navade je bila lani neka oseba preklicana in ji je bil postavljen skrbnik, predlamskim sodišče ni preklicalo nobenega alkoholika. Zanimivo je dalje, da ni bil nihče preklican zaradi zauživanja različnih mamil in živčnih strupov. Takih primerov sodišče že dolgo leta ni imelo v evidenci. — Pod kurateljo tudi ni bil postavljen noben Ljubljančan, odnosno okoličan zaradi zapravljenosti, ko je bilo predlamskim 5 zapravljenec preklicanih. V 141 primerih je bilo uvedeno postopanje za sprejem v zavode za duševne bolezni, v 4 primerih pa je sodišče odklonilo predloge za sprejem v omenjene zavode.

Slike presv. Srca Jezusovega v spomin na pobožnost deveterih prvih petkov dobite po vseh župnih uradih tako v Ljubljani kakor po deželi. Kupite jih pa lahko tudi v pisarni Katoliške akcije v Ljubljani, Pred škofijo št. 1.

— Južno vreme je nastopilo. V soboto je dopoldne močno snežilo, popoldne se je nato zjasnilo. Pritisnil je ponovi zmeren mraz. Pustna nedelja 15. t. m. je zaznamovala še —14 do —18° C mraza, toliko pri barjanski šoli. Podnevi pa se je živo srebro v toploti zelo dvignilo proti ničli, toda ni šlo nad ničlo. Na pustni ponedeljek je že zgodaj zapihal toplejši jug tako, da je bilo v mestu le —5,6° C. V Trnovem —7,5 in na Barju —8° C. Barometer je kazal v ponedeljek malenkostno spremembo, namreč 763,2 milimetra. Snežna plast, ki se zaradi južnega vremena podnevi vedno bolj krči, meri v Trnovem še 55 cm. Tudi po deželi je začel sneg kaj hitro kopneti. Ker so se vremenske razmere izboljšale, je tudi železniški promet normalnejši in vlaki nimajo večjih zamud, kakor v dnevih hudega mraza in snežnih viharjev.

— Zaradi izsiljevanja obojena. Mali kazenski senat je po daljši razpravi obsodil zaradi zločina izsiljevanja nekega B. na 6 mesecev strogega zaporu in 50 lir denarne kazni in njegovo ženo na 3 mesece strogega zaporu. Lani sredi decembra sta napisala kratko grozljivo pismo na naslov neke zasebnice, stanujoče tam na dolenski strani in zahtevala od nje najprej 1000 lir, a še pozneje isti znesek, ker drugače jo čaka nekaj groznega. Na pismu je bila naslikana mrtvaška glava s kostmi. To pismo sta poslala po nekem dečku zasebnici, ki se je pisma sicer zelo ustrašila, vendar ga je izročila policiji, ki je nato oba izsiljevalca zaprla. Obtožbenca, ki sta prišla od drugod, sta po mestu beračila in dobivala tudi tedensko podporo po 70 lir.

— Ponatisnili smo knjižico »Dekletu na poti«. Dobi se v upravi na Rakovniku. Stane 70 centesimov.

— Prižgana petrolejka padla na bolnika. 15 letni sin kočarice Franc Pristov iz Gredice v občini Tržišče je ležal bolan v postelji, nad katero je visela prižgana petrolejka. Nesreča je hotela, da je popustil žebelj v steni, na kateri je petrolejka visela. Goreča petrolejka je padla na postelj, kjer se je razlit petrolej vnel in mlademu bolniku povzročil hude opekline po obrazu. Sreča je bila, da se takoj prihiteli domači in preprečili večjo nesrečo. Mladega bolnika so morali zaradi opeklin prepeljati v kantijsko bolnišnico.

— »Prerok vseh prerokov« je naslov nove številke »Knjižice«, ki jo je spisal župnik J. Langerholz. Naslovno stran je izdelal slikar-grafik Lavrih. Stane 0,70 lire.

Dar Visokega komisarja novomeški kapitelski cerkvi

Visoki komisar Ekselencija Emilio Grazioli je za osuševalna dela kapitelske kripte v Novem mestu dovolil velikodušen dar 4500 lir. S tem darom je omogočeno, da se bodo spomladi začela najpotrebnejša dela za osušitev kapitelske kriptе, ki je bila zaradi vlage, ki se je nabirala v njenem zidovju, že v nevarnosti.

Ljubljana

Nagradno žrebanje v gledališču

V nedeljo dopoldne je bilo v gledališču žrebanje nagrad za tiste kupce »Gledališkega koledarčka«, ki so izpolnili pogoje, razpisane v koledarčku. Zamisel »Gledališkega koledarčka« je bila prav posrečena in je to najlepše pokazalo veliko zanimanje, s katerim so ljubitelji gledališča segali po njem. Kdor od lastnikov koledarčka pa je hotel sodelovati pri nagradnem tekmovalstvu, je moral poskrbeti, da je pod slike naših opernih in dramskih igralcev nabral avtograme. Koledarčka je šlo nad tisoč izvodov, stodevletinpetdeset kupcev pa je zbralo tudi vse avtograme. Med temi je bilo večeraj pred komisijo iz petih članov žrebanje za razpisane nagrade, ki v glavnem obsegajo brezplačne vstopnice in abonmaje gledališč. Za nagrade so bili izžrebani: France Boleslav, Zganja Edvard, Sadar Breda, Rudolf Vida, Povhe Vanda, Končar Gorazd, Švajger Cvetka, Kottnik Silva, Debelak Lea in Brecljnik Angela. Izžrebanci naj se zglase v torek med 12.30 in 13 v opernem gledališču, kjer bodo lahko dvignili nagrado.

1 V vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I bo v sredo 18. t. m. predaval g. inž. Gorjup Sergij o spomladanski saditvi sadnega drevja in o spomladanskem gnojenju s posebnim ozirom na nauk o prehrani rastlinstva sploh in sadnega drevja posebej. Začetek točno ob 18 v kemijski predavalnici I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici. Vstop prost.

1 Student, študentka! Prav za vaju je napisan roman »Puščava bo cvetela«. Vajinih let sta mladi licenciat Avgustin in plemenita Berberka Fatma, ki živita na mučeniški zemlji stare krščanske Afrike, živita in se borita s poganskim prahom davnih stoletij, z ljubeznijo človeško in z ljubeznijo Kristusovo; zadnja zagori v njunih mladih srcih in ju vodi do svetle zmagade mlade samoodpovedi. Če hočete videti njuno življenje, njuno ljubezen, veličino njune žrtve, pridite v soboto, 21. februarja ob štirih popoldne in v nedeljo, 22. februarja dopoldne ob pol enajstih v frančiškansko dvorano, kjer bodo to prelepo zgodbo miru in ljubezni uprizorili vaši vrstniki ljubljanski študentje in študentke. Vstopnice, ki so po 3 lire na vseh sedežih, kupujte v predprodaji pri Sfilgoju in pri svojih gimnazijskih zaupnikih.

1 Prvo romunsko delo na našem odru. V torek ob 17.30 bo premiera tridejanske komedije, ki jo je napisal dramatik Victor Eftimiu, z naslovom: »Človek, ki je videl smrt«. Igra je zgodba iz podeželskega življenja. V njej so opisani dogodki in konflikti, ki nastanejo, ko reši eden izmed uglednih meščanov iz vode potepuha, ki je hotel storiti samomor. Osrednji lik igre je potepuh, ki zanesa s svojo miselnostjo in dejavnostjo nemir, razdor in najrazbijejša razburjenja v mirno provincialno življenje. Igrali bodo: potepuha — Jan, njegovega režitelja Filimona — Cesar, Filimonoovo ženo — Gabrijel-čičeva, njeno hčer Aliso — Simčičeva, apotekarja Leona — Vlad Skrbnišek, njegovega sina Georga — Raztresen. — Režiser in inscenator: inž. arch. B. Stupica.

1 Preskrba Ljubljane s kurjavo. V tej hudi zimi je Ljubljana še dokaj dobro preskrbljena s potrebno kurjavo. Primerno velike so pri trgovih zaloge različnih drv, v prvi vrsti bukovih, ko je drugače njihov dovoz znatno oviran zaradi hudega mraza in visokega snega. Leta 1929. je Ljubljana

Italijanski vojaki na ruskem bojišču imajo majhne sanke, na katerih prevažajo vojno gradivo.

zelo trpela zaradi pomanjkanja kurjave prav v mesecu februarju. Prihajajo pritožbe, da razni prodajalci drv zaračunavajo višje cene za bukova drva kakor so bile maksimirane. Treba pa je omeniti, da sedaj maksimalni cenik za trda drva, žagana, ne pa na dom postavljena, torej v skladišču, določa najvišjo ceno 169 lir za kubični meter. Prevoz drv na dnevem redu volitve novega odbora, vabimo vse gostinske nameščence, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

1 V pisarniških prostorih Trgovinskega oddelka Pokrajinske delavske zveze (Delavske zbornice) bo v torek, dne 17. februarja 1942 ob osmih zjutraj občni zbor Sindikata gostinske stroke. Ker so na dnevem redu volitve novega odbora, vabimo vse gostinske nameščence, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

V soboto, 21. II. ob 17 in v nedeljo 22. II. ob 11/11 in 17

v Frančiškanski dvorani v Ljubljani

„Puščava bo cvetela“ prelepa misijonska igra. — Vstopnice po 3 lire — naorodaj v trgovini Sfilgoj.

1 Sneg dela škodo na strehah. Ker je zapadlo toliko snega so se marsikje po mestu pokazale zlasti na strehah velikih hiš že prve težave, ki bodo povzročile hišnim posestnikom precejšnje stroške. Spremenljivo vreme, pri katerem tako močno skače temperatura, zlasti pa še toplo sonce ob nekaterih popoldnevih, je povzročilo, da je začela odtekati s streh snežnica. Ob večernem mrazu se seveda zmrznila v žlebovih in odtočnih ceveh. Zato so marsikje začele rasti dolge ledene sveče s streh. Te so lahko zelo nevarne pešcem na hodnikih. Na položnih strehah se je nad opeko in pod snegom začel delati led, ki bo kriv, če bodo strehe ob južnem vremenu začele zamakati. Previdni gospodarji zato že sedaj čistijo strehe in dajo popravljati zamrznjena žlebove, ker vedo, da si na ta način prihranijo še večje nepotrebne stroške.

Gledališče

Drama. Torek, 17., ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Premiera. Red. Premierski. Sreda, 18., ob 17.30: »Vodac«. Red. Sreda.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli na Tyrševi cesti 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Poizvedovanja

Izgubil sem 50 lir na poti po Tyrševi cesti ter prejšnji Masarykovi do Vzajemne zavarovalnice. Poštenega najditelja prosim, da jih

Prvi petek v žužemberku

Žužemberk, 12. svečana.

Jutro prvega petka v februarju je bilo mrzlo in megleno. Iz gostih temnih oblakov je pršil droban, suh sneg. Vsa pokrajina je bila še pogreznjena v skrivnostni mir, le župna cerkev na hribu je bila že vsa razsvetljena. Skozi visoka okna je lila svetloba daleč po klancu nizdol. Oglasil se je veliki zvon in vabil k službi božji. Polagoma se je začel prebujati trg in po hišah so se prižigale luči. Po vseh potih in stazah proti cerkvi so se že začele premikati trume ljudi, ki so si v plamenicami razsvetljevali temno pot. Edinstven pogled kot bi se utrinalje zvezde.

Počasi stopajo ljudje po ozkem gazu drug za drugim. Nekateri so prišli že od daleč, eno uro in več. Utrujeni so že, zakaj naporna je pot in stopinja v debelem snegu negotova. Po klancu leze priletna ženica, vsa je zavita v tople rute in ogrinjaje. Težko sope, zdelala jo je strmina. Počiti mora, da se malo oddahne. In potem zopet trudoma naprej, više, vse više. Pred njo koraci star mož v dolgi suknji, visokih škornjih in s kučmo na glavi. Stopinja mu spodrsava, le stežka se lovi na močno palico. Večkrat postoji, se ozre proti razsvetljeni cerkvi, ki tako prijazno vabi in vzdihne: »Visoko je visoko, pa vendar, treba je.« In zopet pospeši korak. Vmes pa hiti mladina, sneg je ne ovira, strmina ne moti.

Velika cerkev se polagoma polni. Joj, koliko je ljudi, kot ob največjih praznikih. In še in še prihajajo sneženi, premrli, da zadostijo božjemu Srcu ter izprošijo sebi in svojim milosti in usmiljenja. Pri vseh epovednicah se tare ljudi obojega spola in različne starosti. Potrpežljivo čakajo, da pridejo na vrsto.

Služba božja se prične. Ljudstvo se kloni na kolena pred Najsvetejšim ter se zatopi v iskreno molitev. Nobenega oziranja, ne šepetanja, povsod

resnoba in slovesna ubranost. Pevci prepevajo najlepše pesmi, kar so jih zložili naši veliki mojstri Srcu Jezusovemu na čast. Kako užija lepa pesem in dviga uboga človeška srca pred božji prestol...

Zvonček se oglasi in povabi vernike k sv. obhajilu. Vsa cerkev se dvigne in hiti k angeliki mizi. Tu pristopajo resni možje, še mladi, a pre zgodaj osiveli. Težko breme jim je zarezalo ostre gube v obraz. Sedaj so tu, da darujejo božjemu Srcu vse svoje bridkosti in trpljenje v zadoščenje. Tam vseprijetno kličo žene, matere. Prišle so izročiti svoje najdražje, svoje otroke nebeškemu Prijatelju otrok. On naj jih čuva in vodi ekoki viharje življenja. Tudi naši fantje in dekleta so se zgrnili pri angeliki mizi. O, koliko jih je! Božjemu Sinu izročajo svojo mladost, svoje boje, svoje upe in nade.

Naša šolska mladina tudi noče zacetati. Težko je bilo zapustiti toplo posteljico in oditi v mrzlo jutro k fari. S torbicami na rami so prišli v cerkev, zakaj premnogi bodo morali po službi božji naravnost v šolo, kjer bodo ostali vse dopoldne brez toplega zajtrka. A to jih ne moti. Četudi drgetajo od mraza, vendar pobožno sklepajo premislje roke, ko prihajajo k mizi Gospodovi!

Tako se napolni ves prostor pred obhajilno mizo tja do klopi kot samo še na vel. četrtak. Neutrudno obhajata dva gospoda in vedno še prihajajo nove trume. Skoraj vsaka družina je poslala vsaj po enega zastopnika, mnoge so se zbrale polnoštevilno. Vsi obrazi odražajo tiho vdanost in slovesen mir.

Po končani službi božji se vsuje množica po hribu navzdol. Vse hiti proti domu, kjer že čaka vsakdanje delo in poklicne dolžnosti. Veseli so, da so ostali zvesti tudi to pot kljub snegu in mrazu. Radoostnega srca položijo tudi to žrtev v božje Srce, dobro vedoč, da jim bo vse bogato poplačalo. Vi vsi, ki morda še stojite ob strani, pridružite se nam! Ne bo vam žal!

odda upravi »Slovenca« proti nagradi. Furman Lado.

Našla se je moška ura v Levčevi ulici. — Dobi se Langusova 18.

Našla se je v soboto denarnica z manjšo vsoto denarja in malim ključkom. Dobi se v Rečni ulici 6, Ljubljana.

Črno denarico z manjšo vsoto denarja in nekaterimi potrdili sem izgubila v ponedeljek dopoldne od 10—11 od univerze do nunske cerkve, po Šelenburgovi, Tyrševi, Frančiškanski do trgovine Kunc. Pošten najditelj naj odda upravi »Slovenca«.

Radio Ljubljana

Torek, 17. februarja: 7.30 Poročila v slov. — 7.45 Napovedi in melodije v odmoru ob 8 napoved časa — 8.15 Poročila v italijanski — 13.15 Tretji sester Stritar — 12.45 Kvintet harmonik — 13.15 Napoved časa, nato poročila v italij. — 13.15 Poročila Gl. Stana Oborož. Sil v slov. — 13.17 Operetna glasba, koncert ljublj. rad. orkestra pod vodstvom dirig. Sijanca — 14 Poročila v italij. — 14.15 Koncert ork. pod vodstvom Spaggiarja — 14.45 Poročila v slov. — 17.15 Operetna glasba pod vodstvom Morellija — 17.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa, nato poročila v italij. — 20.30 Koncert komornega pevskega zbora — 21 Koncert rad. orkestra ob sodelovanju basista Fr. Lupte — 21.30 Ljubljanski šramel-kvartet — 22 Koncert pianistke Marie De Concillis — 22.45 Poročila v italijanski.

Ne ostanite brez spomina na pobožnost deveterih prvih petkov! Zato kupite slike presv. Srca Jezusovega! Vsaka slika velja 3 lire.

Iz Triesteja

Smrtna nesreča se je zgodila na vogalu ulic Chega in Cellini. Tovorni avtomobil je pripeljal z veliko brzino po via Cellini, ko je zapazil sofer nenadoma pred seboj s steklenicami naložen vozček. Da se izogne trčenju, je naglo zavil ter pri tem krenil na hodnik za pešce, kjer pa je podrl na tla 12 letnega Ivana Petrina. Fanta je s tako silo treščilo ob tla, da je obelžal z zlomljenim liknikom ter je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl.

Smrt vzornega moža. V četrtek 5. februarja je bil pokopan na barkovljanskem pokopališču pok. Janko Pogorelec — mož, kakor jih je malo živelo v našem mestu. Rodom z Grete, kjer je imel svoječasno lepo veleposelstvo, se je udeleževal vse svoje življenje v našem mestu ter je zavezaval vidna mesta v službi in v družabnem življenju. Šele pred 3 meseci je star 65 let stopil v pokoj, vendar mu ni bilo dano uživati zaslužen odpočitek. Pokojnik je bil mož, ki je imel povsod samo prijatelje. Za vsako dobro stvar je bil vnet, povsod je rad pomagal po svojih močeh. Bil je globoko veren katolik, ki je svoje prepričanje vedno in povsod tudi javno poudarjal. V vrstah meščanov je z njegovo smrtjo nastala velika vrzel. Premnogo ljudi ga je spremljalo na zadnji poti ter s tem pokazalo, kakšno spoštovanje in priljubljenost je užival. — Bodi mu ohranjen blag spomin, preostalim naše sožalje.

DNEVNIK PALČKA Modrijančka

40

Pa bodi tako ali tako, čez uro nato smo šli na koncertni prostor.

Prvi je šel pred nami očka Bradač z notami v rokah. Za njim je stopal Pikec, držoč se profanosti in maha. Nato smo sledili še vsi drugi.

Izbrali smo lep otoček na vrtu in smo se po njem lepo razporedili. Trobentač je s svojo trobento stal pred nami, dal je znak in — koncert so je začel.

»Tra-ia-ta... Bon-han-binč so se mahoma oglasila vsa godala. »Bum-bum-bum!« je smrček zabobnal po bobnu.

Rimsko pismo:

Nekaj cerkvene statistike

Rim, februarja.

Neki Nemec se je danes pri mizi spodlikal ob razne barve talarjev, v katere so oblečeni gojenci tukajšnjih bogoslovnih zavodov. Tudi je bil mnenja, da bi bilo bolje poenostaviti cerkvene redove in posebno ženske kongregacije z brezštevilnimi imeni in najrazličnejšo nošo. Vsi so vendar bogoslovci ene in iste Cerkve, vsi redovniki in redovnice, ki z meškim življenjem hočejo izpolniti svoje življenjsko poslanstvo. Moj sobesednik je bil mnenja, da krštevito vzdrževanje različnih noš redovnikov in redovnic močno spominja na posvetno neimrnost, pa čeprav je sramežljivo prikrita z meškim haljo in da živobarvni talarji rimskih bogoslovnih kolegijev demonstrirajo individualistične težnje, ki v Cerkvi gotovo niso umestne.

Skušal sem mu ugovarjati. Mislim namreč, da je tudi raznovrstnost v nošnjah, v obredih in v bogoslužnem jeziku, ki jo Cerkve trpi, le izraz njene modrosti in prav umevane cerkvene veselosti. Cerkve je kakor rodovitna mati, ki ji je Bog dal mnogo otrok. Kakor človeški materi ni do tega, da bi vsi njeni otroci bili enako oblečeni, vedno enako govorili, opravljali vsi isti posel in ne imeli ničesar osebnega svojega, — temveč je zadovoljna, da so le vsi dobri in pošteni, tako tudi Cerkve ne zatira narodne individualnosti svojih otrok. Ako je Bog dal ljudem različne jezike in je pustil, da se je vsak narod razvijal in raste pod različnimi okoliščinami, lahko sklepamo, da je razne narode hotel imeti in da ni prav nič proti naravnemu in božjemu zakonu, ako ljudstva zemlje v raznih jezikih hvalijo svojega Stvarnika. Cerkve je modra dovolj, da tega stanja ne podira, ampak naj tudi v katolicizmu Nemce ostane Nemec, Italijan naj bo Italijan, Francoz ostane Francoz in Slovenec Slovenec. Za versko in cerkveno skupnost ter edinstvo nieta jezik in noša bistvene potrebne. Prav nič me ne moti, ako hodijo po Rimu nekateri bogoslovci v črnih in drugi v rdečih talarjih, nekateri v višnjevih, drugi pa so rdeče le opasani. Še lepo se mi zdi in vedno mislim na živo pisan travnik, na katerem je poglavo polno raznobirnih cvetlic. Glede redovnih oblek pa moramo vedeti, da so se mnoge razvile iz ljudske noše, kakor je kje bila v navadi ob svojem času. Zakaj bi potem morali vsi redovniki in vse redovnice biti enako uniformirane? Nekateri redovi imajo obleko, ki bolj ustreza posebnemu opravilu, kateremu se prvenstveno posvečajo, n. pr. strežbi bolnikov. Zakaj naj bi tu bili ozkosrčni in malenkostni?

Prevelika ozkosrčnost pa tudi na nasprotni strani ni umestna. Spominjam se spora, ki je nastal pred leti v neki državi, ko je oblast zahtevala, naj bi sestre, ki so se sicer pečale z vzgojo mladine, pa so kasneje prevzele tudi več bolnišnic v oskrbo, ne nosile pri bolnikih težke volnene obleke, ampak obleko, ki se lahko pere, pa naj bo katere koli barve bože. Zahteva oblasti je iz zdravstvenih razlogov bila opravičena, pa jo je vendar kongregacija odklonila, češ da nasprotuje predpisom glede njihove redovne noše. Kajsi so se odpovedale strežbi bolnikov. Mislim, da bi v Rimu spor pametneje rešili.

Razgovor z Nemcem pa me je napotil, da sem se zanimal za število cerkvenih redov in kongregacij. Dobil sem prav postavne številke.

Moških verskih redov, to je takih, ki polagajo slovesne obljube, šteje Cerkve 61 s 108.347 člani, vsi ti redovniki, bratje, laiki in novici. (Statistika je iz leta 1941.) Med njimi so najslavnejši redovniki, benediktinci s 14 kongregacijami, potem tri frančiškanske družine: manjši bratje, kapucini in konventuali, a po številu so na čelu vseh jezuiti, ki štejejo 26.300 udov, razdeljenih v 50 provinc s 1531 hišami in 66 noviciati. V štirih stoletjih svojega obstoja niso jezuiti dosegli še nikdar tako visokega števila. Frančiškanov je 24.748, od teh 7100 v Italiji.

Moških kongregacij, katerih udje polagajo le navadne obljube, je 93 s 105.067 člani. V tej skupini so zelo razširjene moderne verske ustanove, kakor so lazariisti (število 5155), redemptoristi, pasionisti, palotinci, salezijanci (število 13.184, od teh 4500 v Italiji) itd. Najštevilnejša skupina so šolski bratje, na drugo mesto pa pridejo salezijanci. Svoje matere hiše (glavni sedež) imajo te kongregacije takole porazdeljene: v Italiji 31 (22 v Rimu), v Franciji 28, v Belgiji 7, na Španskem 6, v Nemčiji 5, na Holandskem 4, na Irskem 4, v Ameriki 3, na Poljskem 2, v Mehiki 2 in v Kanadi 1.

Zenskih kongregacij je pa še neprimerno več. Skupno jih je 720 s 576.000 redovnicami. Od teh imajo matere hiše samo v Italiji 188, v Franciji 188, v Italiji 141, v Združenih državah 75, v Španiji 54, v Nemčiji 48, v Kanadi 24, v Belgiji 22, itd. Najmogočnejša kongregacija, ki presega po svojem številu tudi vsak moški red, so usmiljenke sv. Vin-

cencija Pav., ki imajo svoj materno hišo v Parizu. Kongregacija šteje 43.325 sester. Vse druge kongregacije so daleč pod usmiljenkami glede števila. Prve za njimi so nemške šolske sestre (sedež Monakovo) z 10.000 članicami; »Sestre Dobrega Pastirja« (Angers) štejejo 9820 redovnic, salezijanke (Hère Marije Pomočnice), sedež v Turinu, 8700 članic, »Sestre od sv. Križa« (sedež v Ingenbohl v Švici) 8200 sester, uršulinke 71.500 (materna hiša v Rimu), itd. Nad 700 pa je kongregacij ki štejejo le po nekaj tisoč ali tudi le nekaj sto sester. Toda vse te številne kongregacije se posvečajo po večini vzgoji mladine, strežbi bolnikov in najraznovrstnejšim delom krščanske ljubezni in socialnega skrbstva.

V Annuario cattolico italiano za leto 1942, v katerem sem našel gornje številke, je še nekaj drugih zanimivih podatkov. Kardinalov je sedaj samo 52, od teh je 31 Italijanov. Pri Sv. stolici ima svoje zastopstvo 33 držav. V Italiji je 269 škofij in 13 samostojnih opatinj (na vsem svetu je 10 patriarhatov, 260 metropolij in nadškofij, 948 škofij, 54 samostojnih opatinj, 309 apostolskih vikariatov, 135 apostolskih prefektov in 14 misijonskih pokrajin »sui iuris«). Od italijanskih škofij pa so nekatere prav majhne in nimajo niti po deset župnij. Škofija v Ostiji n. pr. ima le 5 fara. Velike so le škofije v Gornji in Spodnji Italiji: Verona n. pr. ima 280 župnij, Udine 251, Trieste 119, Trento 600, Tortona (pri Genovi) 291, Turin 314, Parma 305, Padova 384, Novara 378, Gorizia 218, Genova 215, Firenze 469, Bologna 411, Bergamo 377. Največja škofija v Italiji je milanska z 850 farami in nad 2000 duhovnikov.

Duhovnikov, redovnikov in klerikov je bilo leta 1936 v Italiji 75.613. Toda l. 1861 jih je bilo 118.376. Tedaj je prišlo na 1000 prebivalcev 5,43 duhovnikov, sedaj jih pride glede na to, da je prebivalstvo Italije tako naraslo, le 1,78. Pač pa je redovnic bilo 1861. leta 42.000, toda leta 1936 že 130.000 (na 1000 pre-

bivalcev 3 redovnice). Svetne duhovščine je po zadnjih podatkih bilo v Italiji 1940. leta 44.777, k temu je treba prišteti še kakih 18.000 redovnikov, ki tudi delujejo v pastirstvu. Pri teh številkah šele prav razumem vzdi glavnega urednika »Osservatore Romano«, da bi listu ne bilo treba imeti nobenih težav, ko bi vsaj vsi duhovniki bili nanj naročeni.

Ker sem že pri tisku, naj navedem, da je v Italiji 7 katoliških dnevnikov (*Osservatore Romano*, *L'Avenire* v Rimu, *L'Avenire d'Italia*, Bologna, *L'Eco di Bergamo*, *L'Italia* v Milanu, *Il Nuovo Cittadino* v Genovi in *L'Ordine* v Comu). Potem imajo 75 revij večina verske vsebine, 130 tednikov in 45 glasil Katoliške Akcije. Od teh so nekateri tudi v izvenkatoliških redakcijah. *Osservatore Romano* ima 14 organiziranih urednikov, milanska *Italia* tudi 14; drugi listi pa še manj.

Ce se posebej ozremo na Rim, so v mestu in v predmestjih 104 župnije, razdeljene na 14 prefektur (dekanijs). Od teh župnij oskrbujejo skoraj polovico (45) redovniki.

Z gotovimi službenimi leti ga dobiš, če ni maš kak prav posebnega nad seboj. Oni, ki so namrečeni v kuriji, pa postanejo monsignori že mnogo prej.

Rim ima od svojih domačih 3 bogoslovna semenišča in eno malo semenišče. Zanimivo pa je, da je bogoslovcev iz samega Rima izredno malo. Povprečno ni vsako leto posvečen niti en duhovnik, ki bi bil Rimljan domačin.

Brez kardinalov in prelato v kuriji živi sedaj v Rimu 36 patriarhov, nadškofov in škofov. So skoraj sami Italijani, samo nekaj jih je druge narodnosti.

»Diario Romano e Vaticano« za letošnje leto nam pove, da je v Rimu 441 cerkva, 212 kapel in 77 oratorijev. Starih pokopališč (katakomb) je 44. Po letu 1870 je bilo porušenih ali opučenih 134 cerkva, kapel in oratorijev. V zadnjih desetih letih pa so na obrobju mesta na novo zgradili 42 cerkva, 15 kapel in 23 oratorijev. (Te številke pa so v gornjih že omenjene.) Nekateri teh cerkva sem si že ogledal. Ob priliki bom o njih poročal.

Zaenkrat pa naj bo dovolj številki!

Sport

Turnirja Mladike se je udeležilo 8 moštev

Ljubljana, 16. febr.

Igralci namiznega tenisa so tisti, ki skrbijo, da nismo v teh tednih brez domačega športnega sporeda. V soboto in nedeljo so se spet zbrali v dvorani Mladinskega doma na Kodeljevem in igrali za prvenstvo moštev. SK Mladika, ki je turnir organizirala, je hotela razvojljati z njim zagotovo uganke: katero moštvo je absolutno najboljšo? To uganke so rešili včeraj le delno, zakaj odigrali so šele prvo polovico sporeda, druga pa pride na vrsto prihodnjo nedeljo.

Včeraj smo videli na Kodeljevem kar osem moštev pri delu. Za barve Hermežanov so se znožili Djimovski, Bogataj in Božič, za Korotan Bradeč, Strojnik Aleš in Zgajnar, za Mladiko Krečič, Blažič in Medved, za Slavijo pa Poženel, Klemenšek in Pavlič. Mladikarji so poslali v borbo razen reprezentančnega moštva še tri druge garniture, Korotanec pa so pripeljali s seboj tudi juniorje.

Po včerajšnjem tekmovalstvu se nimamo dovolj podatkov, da bi lahko napovedali, komu bo prihodnjo nedeljo pripadel naslov prvaka. Nepoča-

Nadaljevanje državnega prvenstva

Včeraj so začeli v italijanskem državnem nogometnem prvenstvu s povratnimi tekmami. Presenetila je visoka zmaga rimske enajstovice Lazio nad Triestino. Podrobni izidi so bili: V Genovi: Liguria je premagala Torino z 1:0; v Rimu: Lazio je premagal Triestino s 3:0; v Milanu: Ambrosiana — Venezia 1:1; v Livornu: Livorno — Atalanta 3:1; v Modeni: Modena — Milano 1:0; v Torinu: Juventus — Fiorentina 4:2.

Po včerajšnjih izidih je vrstni red klubov v razredu najboljših naslednji: Roma 23 točk, Torino 21, Venezia 20, Genova 18, Liguria 17, Lazio, Ambrosiana in Juventus po 16, Bologna, Atalanta in Triestina po 15, Milano in Livorno 14, Fiorentina 13, Napoli 12, Modena 11.

V drugem razredu so igrali takole: v Spezziji: Spezia—Lucchese 2:1, v Novari: Novara—Fiumana 3:2, v Bresciji: tekmo med Brescia in Vicenzo so preložili zaradi slabega stanja igrišča, v Pescari: Pescara—Pro Patria 3:0, v Sieni: Siena—Udine 3:0, v Lodi: Fanfule—Prato

3:1, v Pisi: Pisa—Bari 3:1, v Reggio: Savona—Reggiana 4:0, v Padovi: Padova—Alessandria 4:0.

Stanje točk v B razredu: Bari 24, Vicenza, Padova in Alessandria 22, Novara 21, Brescia, Pescara in Fanfule 19, Udinese 17, Spezia 16, Savona 15, Siena 14, Pisa 12, Pro Patria, Reggiana in Prato 10, Fiumana 9, Lucchese 3.

Pregled dogodkov v inozemstvu

Medtem, ko je bil turnir namiznega tenisa na Kodeljevem edini športni dogodek doma, je bila včerajšnja športna nedelja v inozemstvu precej pestra. V naslednjem kratkem pregledu dogodkov v daljnem svetu.

Norveški in nemški policisti so priredili patrolno tekmovalstvo na smučeh na 20 km. Istočasno so tekmovali tudi v streljanju in metanju granat. Zmagala je nemška štafeta pod vodstvom poročnika Reinschla v času 1:51.4. Norvežani so zaostali za 4 minute.

Znani norveški drsalec Eggestangen je včeraj ponovno potrdil svojo sijajno formo. 500 m je preidal v 43.6 sek, 3000 m pa v 5:16 min.

Dortmund in Essen sta priredila včeraj medmestni dvoboj tekoatletov. V rokoborbi so zmagali težaki Essena v razmerju 7:0, v dviganju uteži pa je bilo razmerje 1740:1640 v korist reprezentance Essena.

Kielski mornarji so postavili nov nemški rekord v štafeti 6x100 m mešano. Nova znanaka so glasi: 6:52.9 min.

Švedski igralci hokeja na ledu so gostovali v Koppenhagenu in ukrotili domačine z 11:1.

V banskii Bistrici je priredila Hlinkova mladina svoje lokalno prvenstvo na smučeh. Sodelovalo je 21 tekmovalcev. Prvo mesto si je priporil Stals, ki je skočil 42 in 44 m. Drugi je bil Bula (37 m, 37 m), tretji pa Henkes (39 m, 40 m).

Šport v kratkem

V spomin Rafaela Garinei je priredil včeraj italijanski športni dnevnik Gazzetta dello Sport kolesarsko dirko na 30 km. Znamenite dirke v spomin velikega pionirja kolesarskega športa se je udeležilo veliko število tekmovalcev. Zmagal je Mario Gentili v 1 uri 29 min. 16 sekund.

Smuške tekme v Asiagu. Včeraj so nadaljevali v Asiagu z mladinskim državnim smuškim prvenstvom, katero prireja GIL. Na sporedu je bil štafetni tek 5x3 km. Prijavljenih je bilo 63 moštev. Prvo mesto si je priporila štafeta Vencenze v času 1:09.39, drugo Sondrio 1:11:15.2, tretje Aosta 1:12:26.8.

Pietri umrl. Znani italijanski maratonski tekač Dorando Pietri je umrl v San Remu v 56 letu starosti. Med športniki je bil posebno znan po tragičnem dogodku na olimpijskih igrah v Londonu. Takrat je prispel po težavnem maratonskem teku kot prvi na cilj, njegove zmage pa niso priznali, ker ga je preveč vneti sodnik zadnjih nekaj metrov proti cilju podpiral. Pietri se je tudi pozneje večkrat udeležil maratonskega teka.

Nogometnega prvenstva 1942 ne bo. Južna Amerika se je potegovala za organizacijo letošnjega svetovnega nogometnega prvenstva. O predlogu je razpravljala tudi mednarodna nogometna zveza (FIFA), ki je sklenila, da ne bo za letos nikogar pooblastila za prireditve svetovnega prvenstva. Stališče FIFA je povsem utemeljeno, zakaj v teh razmerah ne more biti govora o regularnih tekmah za svetovno prvenstvo.

Romunski hokej klub Juventus, ki je doživel na gostovanju v Švici dva pričakovana poraza, se je zaustavil tudi v Celovcu. Pri prvem srečanju je podlegel z 0:7, pri drugem pa je premagal celovški A.C. s 3:2.

Coubertinov spomenik v Olimpiji. Po smrti najzlažnejšega moža za obnovo sodobnih olimpijskih iger so pokopali njegovo srec v Olimpiji, na grob pa so postavili spomenik s sledečim napisom: »Grška je postavila ta steber kot nemilostiv spomenik obnove olimpijskih iger za večno vzgojo duha in telesa potom tekmovanja in je položila semkaj s spoštovanjem srec njihovega obnovitelja Pierrea de Coubertina iz hvalečnosti za to, kar je storil za obnovo antčnih iger.«

Pomlad človeštva se izražja v dozorevajočih mladikah in mladeničih, ki so podobni dragocnemu stroju, katerega notranjost so pravkar uredili in pripravili za sprožitve. V čast dozorevajočih mladini moramo slaviti olimpijske igre, zakaj od nje zavisi bližnja bodočnost in harmonična vključitev prošlosti z bodočnostjo. (Pierre de Coubertin.)

Impresarij

Ali lahko to točko ponovite tudi v radiu?

Solske reforme pod Jožefom II.

Pod cesarjem Jožefom II. se je kranjsko šolstvo prav lepo razcvetelo ter širilo znanje in omiko med preprostim ljudstvom. V Ljubljani so odprli poleg šenklavske tudi šolo pri sv. Petru. Patron ji je bil mestni magistrat, med l. 1787—1790 sta bili ustanovljeni v Trnovem celo 2 šoli in je bilo sezidano novo šolsko poslopje. Tudi izven Ljubljane se je šolstvo prav dobro razvijalo, najboljše v Ljubli, kjer je bilo v 4 razredih 320 učencev, medtem ko so jih idrijski učitelji pred šolsko reformo z veliko silo komaj 60 sklicali.

Jožef II. je l. 1784. šolske komisije odpravil in poveril šolsko nadzorstvo v poedinih okrožnih glavarstvih okrožnim šolskim komisarjem. Prvi okrožni nadzornik za Ljubljano je bil kresijski tajnik Anton Linhart, dramatik in Vodnikov sodobnik. Gubernij mu je 17. januarja 1789 dal spričevalo, da se je »v tej službi izredno odlikoval.« Kdor se je pojanjal za tako mesto, je moral dokazati svojo sposobnost ter delati pisni in usni izpit iz pedagogike, metodike in iz vseh šolskih predmetov. Plača okrožnega šolskega nadzornika za tisti čas nikakor ni bila majhna, saj je znašala 600 gold. na leto in še 150 gold. za uradna potovanja.

Od l. 1656. je bila gimnazija v Ljubljani namrečena pri sv. Jakobu v poznejšem redutnem poslopju, na prostoru sedanje šentjakobske dekleške šole. Ko pa je bil frančiškanski samostan po razpustu reda izprazen, je Linhart svetoval, da naj se to poslopje porabi za šole. Popravila in prezidave so trajale od leta 1788—1790, in veljale 33.169 gold. 40 kr., za tisto dobo velikanosko vsoto. Normalke se je preselila iz neke zasebne hiše takoj tja, ne pa tudi gimnazija. Njeni učitelji so prošli 5. dec. 1789, da naj ostane v starem poslopju pri sv. Jakobu, češ da se nahajajo v frančiškanskem samostanu še monturno skladišče, glavna straža, rudarsko sodišče, denarni preizkuševalni urad, šola za kirurške, anatomske zavod itd., torej je že dovolj napolnjen; v tako družbo gimnazija malo spada, vrh tega je Ljubljana tam zelo plitva in

je kraj zaradi tega nezdrav. Toda vsi navedeni pomisleki in ugovori so bili odbiti, gimnazija se je morala preseliti. Poleg gimnazije sta bili v Ljubljani še dve višji šoli, bogoslovna in modroslovna, kjer so poučevali poleg modroslovnih predmetov v ožjem smislu od l. 1762. tudi kirurgijo in medicino, mehaniko, arhitekturo in druge za umetnike in obrtnike potrebne predmete. L. 1784. pa se je preselil ves bogoslovni učiteljski zbor v inozemstvo, modroslovna fakulteta pa je bila razpuščena. Vzrok je bil kaj čuden. Takratni profesor modroslovja Novak se je večkrat izražal tako, da so se Ljubljanci spodlikali. Eden izmed njegovih najodličnejših dijakov ga je šel tožiti ravnatelju, bivšemu jezuitu Ambschlu, ki je takoj sklical preiskovalno komisijo in Novaka odstavil. Ta pa je imel na Dunaju dobre prijatelje, sam tajni svetnik van Swieten se je zavzel zanj in ga poklical na Dunaj v boljšo in častnejšo službo v plemiški zavod Terezanum. Preiskovalna komisija v Ljubljani je dobila ostro grajo, češ da se v tilka v zadeve, ki ji niso nič mar. Še bolj je osupnilo kranjske stanovce, ko je bila modroslovna fakulteta takoj nato, 20. okt. 1785 s cesarskim ukazom ukinjena. To je bil za Kranjce hud udarec. Morda je vplivalo na Jožefa II. tudi to, ker se je na tej modroslovni fakulteti poučevalo v slovenskem jeziku. To pa je pač močno nasprotovalo njegovemu nemškemu centralističnemu duhu. Proti temu ukazu so vložili knezofski Karel grof Herberstein in kranjski deželni stanovci prošnjo za ponovno otvoritev filozofske fakultete. Svojo prošnjo so utemeljevali: Filozofske šole po vzorcu dunajskega vseučilišča ne želi le Kranjska, temveč bi ustregla tudi željam Hrvatske, Istre in Furlanije, Dalmacije in vsega avstrijskega in celo beneškega Primorja. Učni jezik bodi v materinščini zato, ker so na tujem šolajoči se Slovenci v nevarnosti, da pozabijo svoj materni jezik ter postanejo potem za rabo v domači deželi popolnoma nesposobni. Materinskega jezika zmožnih in filozofsko naobraženih učiteljev potrebujejo tudi normalke, da morejo vcepiti mladini dobrih nauk. Treba je tudi duhovnikom, ki jih kličejo s Kranjskega v sosedne slovenske dežele, pa tudi uradniki, ki imajo opraviti s preprostim ljudstvom, ne morejo shajati brez slovenščine. Taka šola je

potrebna Kranjcem tudi v materialnem pogledu. Dunajsko vseučilišče je za revne Kranjce preveč oddaljeno; idrijski rudnik bi imel veliko škodo, če več pa trgovstvo in industrija v Ljubljani, Trstu, Gorici in na Reki. V gmočetnem pogledu se državi ni treba bati ničesar. Knjižnica ima Ljubljana dovolj, eno javno in eno Kmetijske družbe, tudi fonda za njihovo vzdrževanje ne manjka. Za mehaniko, kemijo, ladjestvarstvo, matematiko in fiziko potrebnih aparatov je že sedaj dovolj, vrh tega pa je v mestu še mnogo zasebnih denarnih zbir, ki bi jih lastniki radi prepuščili šoli. Če se dovoli stolica za naravoslovje, predlagajo zanj slavnega Hacqueta, ki je pridno zbiral dolgi 20 let po vsej Kranjski razne prirodine. To zbirko je cesar Jožef II. l. 1784. sam videl in jo zelo pohvalil. Z naravoslovjem bi se dala združiti tudi kemija, in nihče bi za ta posel ne bil tako sposoben kakor Hacquet, ki je slovenskega jezika popolnoma več. Nekateri člani Kmetijske družbe so se ponudili, da hočejo podpirati učitelje pri njihovih znanstvenih potovanjih v počitnicah. Za višje šolske namene so dali kranjski stanovci 22.110 gold. Letne obresti te glavnice bi bile precejšen donesek za vzdrževanje filozofske šole. Tudi za prostor niso stanovci in zelo bistroumno sestavljene prošnje je bila zopet odprta filozofska fakulteta l. 1788, bogoslovna pa l. 1791. Leta 1771. je bila ustanovljena družba lepih umetnosti s podporo 1000 gold. na leto. To družbo pa je cesar Jožef II. leta 1787. razpustil in njeno prihranjenno imovino 8143 gold. 5 kr. nakazal v fond normalke. Tudi letno podporo 1000 gold. je odklepal temu fondu, dasi so mu kranjski stanovci že prispevali po 350 gold. Poleg tega je naročil 18. januarja 1787. stanovom, da morajo ves ostanek stanovskega imetja oddajati v šolski fond. Leta 1788. in 1789. so morali stanovci za zidanje nove gimnazije in normalke plačati 26.826 gold. 17 kr.

V Ljubljani si nova šola ni pridobila posebnih simpatij. Starši so se branili pošiljati vanjo svoje

otroke, češ da je »lutrovska«. Magistrat sam je poročal višjim oblastem, da starši zato nečejo pošiljati otrok v šolo, ker se navzamejo v njih več slabega kakor dobrega in da pozabijo še to, kar so se doma neutili. Zato si vsak, kdor le more, najame zasebnega učitelja. Niti učitelji normalke svojih lastnih otrok ne pošiljajo v šolo. Poleg vsega tega je tudi večina staršev siromašna; svoje otroke uporabljajo za posle itd. V vsej Ljubljani je obiskovalo šolo le 272 otrok, kar je bilo celo za tiste čase bore malo. Učitelj takrat prav za prav ni imel nobene plače. Učenci bi mu morali prinašati po 10 kraje. šolnine na mesec. Tako so leta 1788. nanosili šentpeterskemu učitelju Zupanu od 1. februarja do konca aprila le bora 2 gold. V šolo je hodilo 69 dečkov in 16 deklet, skupno 95 otrok, toda 88 od teh jih šolnine nikakor ni moglo plačati. Le od sedmih je dobival pol leta redno dolžno šolnino, vsega skupaj 7 gold. Okrožni urad je zahteval od njega natančen račun, koliko ima dohodkov. Navedel je, da znašajo 143 gold. Bili so: od pol orala velike njive, ki jo je dajal v najem in dobil zanj 8 gold. na leto; desetina je znašala 16 gold.; od obresti šolskega fonda je dobil 120 gold.; za orlanje in šolo 7 gold., torej vsega skupaj 143 gold. Še slabše se je godilo trnovskemu učitelju, ki je imel le 78 gold. plače in to še leta 1797. Pa kljub temu so se za take službe zelo pulili. Do leta 1803. se je plača trnovskemu učitelju že nekoliko zboljšala. Poleg onih 78 gold. je imel za cerkovniške posle 50 gold., učenci bi morali plačevati po 10 kraje. na mesec, a na to ni mogel računati, ker je bilo vprav v Trnovem največ revnih staršev. Pa tudi cerkovniška plača je bila le na papirju, ker je bil nastavljen poseben cerkovnik z družino. Sicer pa, kakor je poročal trnovski učitelj Knez, bi moral najeti za ta posel hlapca, ker bi itak ne mogel v obeh stolih hkrati zvoniti. Kakor kaže, je šlo to magistratu v glavo in je primaknil k njegovi plači še 72 gold. Cerkovnik je bil takrat mnogo bolj važna oseba kot pozneje, pač zaradi ozkega stika z duhovščino in zaradi svojega posla v cerkvi. Spoštovanje do duhovnikov je odsevalo tudi na cerkvenike. Tako se v oni dobi trnovski učitelj Jesenovec ni podpisoval kot učitelj, temveč kot cerkovnik.

Francesco Perri: 63

Neznani učenec

Žgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič.

2.

Prišedši v mesto, je našel svojega starega učitelja v velikih skrbih. Vsi sužnji so bili pripravljani, a Simon je odšel z vojaki centuriona Kornelija, da bi ga poiskal.

»Gospod,« mu je rekel Megakles, ko ga je zagledal, »svojega starega učitelja ne ljubiš več, ko ga pustiš toliko časa tako v skrbih.«

»Težke stvari, dragi moj Megakles,« mu je odgovoril Marko, »nesrečen sem. Našel sem svojo mater, a kako in kje! Pri Eleazarjevi tolpi je!...«

Megakles je napravil kretnjo, ki je izrazila njegovo začudenje in veliko bridkost.

»Vidiš, sin moj, kako smo igrači v rokah Služaja? Noben drug bog bi namreč ne mogel biti tako krut, da bi tako zahrbtno obračal vse v našo škodo. Jaz sem se vedno bal zate, ko si govoril o svojih načrtih, kako poiščeš mater. Za vsako našo željo preži bridkost. Ali veš, sin moj, kako je umrl Homer? Stari slepi pesnik je bil ob morju in se pogovarjal z nekim ribičem.

»Ti, ki si opeval Atrijeve in Zeusa z Olimpa,« ga je vprašal ribič, »ali bi vedel povedati, kaj je največje hudo, s čimer so bogovi obdarili ljudi?«

Stari pesnik ni vedel in ga je to neznanje tako zabolelo, da se je od velike žalosti zgrudil na obali z znamenji smrti v obrazu. Preden je iz-

dihnil, se je oprl na komolec in proseče uprl v ribiča svoje ugašajoče oči:

»O ti, ki si vedno govoril s šumečim morjem, usmilil se peva Ahilovega in mi razodej veliko skrivnost!«

»Zelja, stari moj, želja,« je odgovoril ribič. Slepce s Hiosa je ponovil to kratko besedo in je izdihnil.

Tako, a zdaj zažgiva zrno kadila božanske blaznosti in pomisliva, kaj je treba storiti. Kako sta se ločila z materjo in s kakšno namero?«

Marko je poročal o vsem pogovoru, o blaznem predlogu svoje matere in o svojem odporu. Potem je pripovedoval o srečanju s skrivnostnim krščenjem v puščavi, s katerim je prebil noč pred neko votlino sredi mrkih gora ob Mrtvem morju, in o nasvetu, ki mu ga je dal neznavec.

»Jaz Judov kdo ve kako ne cenim,« je rekel Megakles, »a tisti, ki ti je tako svetoval, je moder. Najbolje, kar moreš storiti, da pripraviš svojo mater do tega, da se vrne k tebi, ali da jo rešiš vsaj grozne kazni križanja, je edino to, da razprši Eleazarjevo tolpo in ji onemogočiš delati zoper upraviteljeve odredbe. Ko bo sama in ne bo imela več tovarišev, bo opustila blazno upanje, da bi se mogli pregnati Rimljani iz Judeje in pregovoriti se bo dala, da bo poslej živela s svojim sinom.«

Marko je bil zadovoljen in ugovoril, da se navešče neznanca, ki ga je srečal v puščavi, strinja z Megaklesovim mnenjem. Takoj nato je v spoznanje s Panzom izdelal načrt za svoj nastop, a preden se je lotil izvedbe, je še pisal materi žalostno pismo in ga dal Saramalu, da bi ji ga skriv-

ši dostavil. V njem jo je rotil pri njenem Bogu, naj zapusti tolpo in ne pripravlja sinu bridke muke, da bi se moral boriti zoper mater. Sam da ne more drugače, ko ravnati se po upraviteljevih ukazih.

Se enkrat jo je prosil, naj se vrne k njemu, in ji zagotavljal, da ji na njen najmanjši migljaj prikrbi neovirano potovanje, da bi mogla k njemu. Nato je čez nekaj dni začel z zaeledovanjem.

Nekega jutra je na celu svojega oddelka odjezdil skozi Zlata vrata in prišel v gorovje nad Jeriho, odkoder je neka skupina razbojniške tolpe napadala karavane, zlasti pa pratež za kohorto Jeruzalemske posadke. Mark je razpostavil v obliki pahljace svojih tri sto konjenikov in obkolil votlino, v kateri so imeli Eleazarjevi prištasi svoje zavetje. Bilo jih je kakih trideset in so se bežno branili, a vendar so bili skoraj popolnoma pokončani. Dvajset je obležalo mrtvih v onih globelih, štirim ali petim se je posrečilo, da so zbežali, štiri pa so uklenjene odpeljali v grad Antonija in so bili drugi dan pred Zlatimi vrati križani.

3.

Vtis v Jeruzalemu je bil porazen. Dva cela dneva so obojeci viseli pripeti na križih v žgočem soncu in vpili, da je njihovo vpitje motilo celo obrede v templju o binkoštih, prazniku žetve. Med božjepotniki je strašno vrela in mrka pobitost je vladala nad mestom. Bilo je, kakor da zdaj zdaj preide vse v nenadni odpor, po kakršnih so bili Judje znani.

Navzočnost Poncija Pilata, ki je tudi prišel za praznike v mesto, pa je gorečnike tako prestrašila, da se ni nihče ganil.

Sovraštvo do Marka Adonija pa je tako nepomirljivo zajelo vse sloje in ločine v mestu, da je Poncij Pilat takoj ukazal Panzu, da ga ne sme nikdar pustiti brez oboroženega spremstva. Toda gorečniki so ga oboedili. Sin Judinje, obrezanec, ki je prevzel nalogo, da izvede z neusmiljeno odločnostjo načrte Poncija Pilata, najhujšega sovražnika mesijanske misli in izraelskega naroda, mora biti kaznovan.

Neizprosno nadzorstvo, ki so ga izvajali Rimljani, in veliko število zaupnikov, katere je pridobil Pilat z denarjem celo v vrstah raznih ločin, je povzročilo, da je bila delavnost gorečnikov v Jeruzalemu skoraj popolnoma zatrta, zaradi česar se je njihovo število tudi zelo skrcnilo. Kar pa jih je ostalo in niso prešli v Eleazarjevo tolpo, so bili lanatiki in so ohranili svoj srd in ga skrivali kakor baklo. Namesto v Jeruzalemu, so širili svoje misli in ikali prištase med Galilejci in pripadniki sosednih rodov, in so se po svojem sklepu shajali samo enkrat na leto, in sicer o binkošti. Da bi jih ne zalotili, so si izbirali kraj za svoje shajanje vedno sproti in zadnji trenutek. V tem edinem združenju so se pogovarili o svojih mislih in načrtih ter z njih odnesli za popotnico sovraštvo do Rimljanov, ki so ga potem živo in budno gojili do prihodnjega leta.

Duša teh letnih zborovanj je bil Fanuel, Kaifov sin, zlasti pa Glafira Saramalova, ki je, mlada in častihlepna, hotela na vsak način doseči, da bi morali Rimljani iz Jeruzalema.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15 ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Toto, izborni filmski komik v zabavnem filmu

Vesela prikazen

Trio Primavera, Elli Parvo, Luigi Pavese, Paolo Stoppa

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Stan Laurel in Oliver Hardy najpopularnejša komika v duhoviti moderni burki

Leleča vraga

V ostalih vl.: Jean Parker, Reginald Gardiner

KINO MATICA - TEL. 22-41

Slavni italijanski komik Totò v sijajni burki

Lepa hišnikova hči

KINO UNION - TEL. 22-21

Na pustni večer trije odlični filmi

Bombi smeja in muzikalni komediji

Z nasmehom v življenje

Zanimive pustolovščine z divjega zapada

Roža iz Rio Grande

Najboljši evropski komik Fernandel v vele-zabavnem filmu

Upornik Ernest

KINO KODELJEVO, TEL. 41-64

Iz Novega mesta

Mraz je zopet pritisnil. Toplih dni, ki smo jih imeli prve dni preteklega tedna in ki so nam že oznanjali bližnjo pomlad, je s četrtkom bilo ne-pričakovano konec. V petek zjutraj nas je namreč zopet presenetil hud mraz, ki je živo srebro potisnil na 18 stopinj pod ničlo. Prav so torej imeli tisti, ki so svarili pred prezgodnjim veseljem in opozarjali, da je februar mnogokrat zahrbtn in rad prinese kak mraz, ki se včasih trdovratno drži tudi dalj časa. Upajmo, da sedanji ne bo pretrdovraten in da se bo moral kmalu umakniti žarkom vedno toplejšega sonca.

Nov avtobusni vozni red. V veljavo je stopil nov avtobusni vozni red za progo Novo mesto—Kostanjevica in nazaj. Iz Novega mesta odhaja avtobus ob 7.41, 10.36 in 14.50 s prihodom v Kostanjevico ob 9.10, 12.20 in 16.20. Iz Kostanjevice odhaja avtobus ob 7.00, 11.45 in 16.25 s prihodom v Novo mesto ob 8.10, 13.04 in 18.06.

Junec jo je podrl. V novomeško žensko bolnišnico so pripeljali 50 letno posestnico Marijo Rozman iz Globodola v občini Mirna peč. Zena

je živino vodila k napajanju. Mlad junec je zdijval in navalil na posestnico ter jo podri na tla in zlomil desno nogo.

Dve nesreči v mestu. Te dni so pripeljali v kandijsko bolnišnico krojaškega pomočnika iz Novega mesta Jožeta Ciglarja, ki je spodrsnil in si pri padcu zlomil nogo. Nekaj dni je bil ponesrečenec v domači oskrbi, potem pa je moral v bolnišnico, da so mu naravnali nogo. Z zlomljeno nogo so pripeljali v bolnišnico tudi krojaškega vajenca iz Novega mesta Draga Miheliča, ki je spodrsnil na poledenem cementnem tlaku.

Na zadnji obvezni sejm za klavno živino so živinorejci pripeljali 73 glav živine, po večini krav in telic v skupni teži blizu 25.000 kg.

Malioglasji

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L. 1, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Posestva

Novejšo hišo ali vilo

kupimo do 800.000 lir. - Obširne ponudbe z opisom na upravo »Slov.« pod: »P/Sredina mesta« 1164.

Živali

Zajkle orjake

prodam. Pot na Rakovo Jelšo 56 - Germek.

Prodamo

1 a »Biondo«

pomaranče v košarah po ca. 17 kg naproday na Jančičevi cesti št. 13 po 4.70 lir za kg. Kličite telefon št. 37-14.

Kupimo

Rabljen štedilnik

emaliran, kupim. Ponudbe z opisom na Mohorjevo Mirko, Ribnica.

U najem

Mlekarno

pripravno tudi za drugo obrt oddam s 1. marcem. - Polzve se: Sever, Sv. Florijana ulica 9-I.

Kurivo

2 9 5 1

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA CEITA

Naznanjamo tužno vest, da nam je umrla naša dobra druga mama, stara mama in teta, gospa

Vilma Seemann pl. Sanahorst

vdova po polkovniku

Gallenfels, dne 12. februarja 1942.

Zalujoči ostali.

Oporoka osmih bojnikov

»Ena izmed obeh bo pa menda držala, zlomka, saj kaj drugega pač ni mogoče.«

»Še nekaj je mogoče, dragi prijatelj: da je morilec, če je od znotraj prišel, demant nalašč zavrgel.«

»Haha! Ta je pa dobra, Hammond! Vse kaže, da je morilec od zunaj prišel. Da bi pa policija za napačnimi sledovi ne tratila časa, ji morilec daje dragocen namig. — Ali v svojih psiholoških kombinacijah ne greste morda predaleč, Hammond?«

»To še čas pokaže, ljubi prijatelj,« mirno odvrne Hammond. »Vi gospodje iz Scotland Yarda sta vsekakor zelo dobri uradniki — manjka Vam pa fantazije in psihološkega razumevanja. Marsikdo izmed Vas — morda celo nezvestno — še vedno deluje po Lambrosovi teoriji, ki je že zdavnaj zastarela in hudo naivna; zakaj, Vi pač znate kot požigalca prijeti kakega ubogega Irca, ker ima slučajno rdeče lase, v psihologiji pa ne ustvarjate ravno mojstrovine, Kennedy. Polovica tistega, kar presega rokodelsko izurjenost, je že onkraj Vašega obzorja.«

Inspektor si jezen grize ustnice, ne odgovori pa nič, ker mora na tihem Hammondu pritrjevati.

»Eno je gotovo,« nadaljuje Hammond. »Ali je bil demant izgubljen ali pa odvrgen. Če hočete stavim z Vami sto funtov, da ni bil izgubljen. Torej je bil odvrgen. Vprašanje je le: zakaj? Ali ste na demantu kaj zapazili?«

»Nič takega, da bi se spomnil. Kaj mislite?«

»Da je najmanjši izmed sedemnajstih, torej tisti, ki je bil najmanj vreden.«

»Tisto pač, saj nama je povedal že Mac Allister.«

»Vidite! Ali bi se ne izplačalo, ko bi o tem premišljevala? Izmed sedemnajstih demantov je najden prav tisti, ki je najmanj vreden. To bi sicer utegnilo biti naključje, ki pa je močno neverjetno. — Ne, najbolj verjetno pač bo, da je en demant zaradi tega ali onega moral biti žrtvovan, in da je morilec, zapeljan po tako razširjeni človeški slabosti, v ta namen izbral najmanjšega. S tem pa je napravil velikansko napako ter nama dal nevarno orožje v roke. Zdi se, da mož ni kaj bistre glave če bi bil našel kak večji demant, rečimo četrti ali peti po velikosti, bi me bilo to res zmedlo — — — Zdaj pa nekaj drugega. Kaj pravite o Bartlettovi izjavi, da je v vrtni dvorani slišal govorjenje in luputanje vrat?«

»Ne verjamem mu.«

»Zakaj ne?«

»Ker se je že prevečkrat zlagal. Čemu naj bi bil le v tem resnično govoril?«

»Le v eni reči je lagal, kar se je namreč tikalo oskrbnika Thompsona.«

»Če bi bilo ono drugo resnično, bi pač pomnilo, da je morilec skupaj z vojvodom prišel od znotraj.«

»Tako je. Da je pa res bilo tako, si še ne drznem trdit. Za zdaj moreva zgolj ugotoviti, da je Bartlettova izjava bržkone resnična. Prosto-voljno je to povedal — ne da bi ga bil kdo sili ali nanj kakorkoli vplival in ne da bi bil sam po-prej premišljeval. Slišal je govorjenje, nato pa so se vrata zaloputnila. Ko bi bil to dvojce povedal v drugem vrstnem redu, bi bila stvar bolj zamotana.«

»Saj ste ga vprašali, ali je ta vrstni red pravi.«

»Nisem ga. Pustil sem ga, da nama je sam povedal. Tako vsekdar dosežemo najboljši uspeh.

Ljubi Bog ga je poklical in preselil se je v sončnejše kraje naš prisrčno ljubljeni, najboljši soprog in oče, gospod

Franc Dukič

dvorni svetnik v pokoju

Položili smo ga k večnemu počitku dne 15. februarja na pokopališču pri Sv. Križu.

Prosimo tihega sočustvovanja brez obiskov in pismenih sožalij.

Ljubljana, dne 16. februarja 1942.

Josipina, soproga.

Adolf, sin.

Ko bi ga bil vprašal, ali zanesljivo ve, kako je bilo, bi se bil zmedel in bi bil začel premišljevat — ali je sploh kaj slišal — in njegov odgovor bi ne bil tako dragocen kakor je zdaj. Priznavam, da se mi Bartlettova izjava zdi močno važna — vendar pa si še ne upam trdit, da sta vojvoda in morilec šla skozi vrino dvorano, ko je Bartlett mizo pripravljaval.

»Kaj ste kanili s tistim svojim pripovedovanjem, češ da ste videli človeka ob oknu? Zakaj ste slepomišili?«

»Aha! Tudi na laži ste me dobili! Sicer tega niste pokazali — pa imate prav. Whisky sem zaradi nečesa drugega razlil. Zdrnil sem se namreč, ko je Bartlett povedal, kako je ta hiša nenavadno solidno in trdno zgrajena, da se v njej vsak glas skoro uduši. Takrat sem se naenkrat spomnil, kaj je Gray pravil, češ da je slišal, ko se je vaza razbila — skozi vso knjižnico, dvojce zaprtih vrat in še skozi vežo. Res: kaj takega ne zmore vsakdo! Kajpada se je bil Gray v tem debelo zlagal. Ampak, zakaj? Prav nič ne morem uvideti, kakšen pomen naj bi ta laž imela.«

»Hm! Čudno je res. Sicer pa eden bolj neumnost pokazal — pa imate prav. Hammond, kaj ste mi snoči hoteli povedati, ko ste tako skrivnostno namigavali na zimski vrt? Čemu naj bi Bartletta vprašal, ali gostje dosti hodijo v zimski vrt?«

Hammond nekaj časa molči ter zamišljeno zre v inspektorja, kateremu se kar vidi, kako se lovi za resnilno bilko.

»Nerad bi o tem že zdaj govoril, ljubi Kennedy, končno spregovoril. Saj že prej veste, da nerad kaj trdim, dokler ni trdno utemeljeno — pri tej zadevi pa še ni nobene trdne utemeljitve. Morda bi Vam mogel povedati kaj o listku, ki Vas je tako razjaril, ko je bil ukraden —.«

»In o tatu...?«

»Da, tudi o tatu — če moja teorija drži. Pa rajši še malo potrpite. Zdaj pa moram še govoriti z Mac Allistrom ter mu sporočiti, kaj mi je bil Lloyd naročil, nato pa bi šel rad malo na oglede. Ali ste Mac Allistra danes dopoldne že kaj videli?«

»Videl. Ko ste prišli, je odhajal proti zahodni strani parka. Kolikor vem, se še ni vrnil.«

»Prav, ga pa poiščem.«

Hammond počasi stopi doli po ozki stezi, ki se vije skozi park. Čez čas se pot razširi v mal odprti prostor, tlakovan s kamnitimi ploščami. Na eni strani stoji kamnita klop v sredi dveh grmičev zimzelena. Tamkaj Hammond zagleda dva gospoda, Graya in Mac Allistra, oba zatopljena v resen pogovor.

Začudena ga gospoda pogledata, ko pristopi. Najprej se jima uljudno opraviči, ker ju je zmotil v pogovoru, nato pa Mac Allistra poprosi kratkega pogovora.

»Hotel sem Vam sporočiti, da mi je Lloyd naročil, naj najdem demante.«

»Da jih poskusite najti — ste hoteli reči,« ga rahlo rogaže se popravi Mac Allister.

»Poskusim — kajpada —, ampak, veste, jaz sem rojen optimist in imam tudi navadno kar nesramno veliko srečo.«

»Mislim, da to zadevo preiskuje policija?«

»Policija v prvi vrsti skuša pojasniti umor sam. Lloyd pa si najbrž misli tako le: če že dobe morilec, niso še našli demantov. Preden pa bo morilec prijel, se demantov lahko že davno iznebi. In čemu naj bi morilec potem policiji še pomagal dobiti demante, če ga pa to prav gotovo ne reši vislice?«